

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
Azərbaycan və Ermənistan
arasında eskalasiya
proqnozu -
təxribat, yoxsa...
yazısı səh.6-da

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 9 iyul 2024-cü il Çərşənbə axşamı № 117 (8490) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Makronun "dişi sındırıldı"

Fransada solçuların qələbəsi nə vəd edir...

yazısı səh.8-də

ŞƏT ölkəmizi de-yure öz sirlərində görmək istəyir

yazısı səh.4-də

Qarabağ və Türkiyə-Azərbaycan universitetlərində tibb ixtisası açılması təklifi

yazısı səh.11-də

Qiymət artdı, xidmət səviyyəsi artmadı - avtobuslarda boğulan vətəndaşların gileyi

yazısı səh.3-də

Kvotadan əlavə iş yerlərinin yaradılması qaydası təsdiqlənəcək

yazısı səh.11-də

Avro-2024-də bu gün ilk finalçı müəyyənləşir

yazısı səh.15-də

MSK daha 7 partiyanın nümayəndələri barədə qərar verdi

yazısı səh.4-də

Polisin təhlükəli canini saxlayarkən silah tətbiqi səlahiyyəti artırılmalıdır - rəy

yazısı səh.12-də

Zelenski:

"Rusiya ilə Ukrayna arasında ABŞ, Çin və ya AI vasitəçilik edə bilər"

yazısı səh.13-də

Rayonlarda leysan olacaq, çaylardan daşqın və sel keçəcək

yazısı səh.11-də

Xəzərdə balıqlar niyə kütləvi şəkildə ölür - açıqlama

yazısı səh.14-də

TÜRK ZİRVƏSİNDƏN QORXUYA DÜŞƏNLƏR - BAKIDAN TUTARLI CAVAB

Azərbaycanın azad etdiyi Qarabağda keçirilən möhtəşəm tədbirə qərəzli münasibət həm də zəfərimizi həzm edə bilməyənlərin son çırpıntılarıdır; Avropanın türkofoblarına kəskin reaksiyalar

yazısı səh.5-də

Zəhərlənmələr, təhlükəli qidalar, sahibkarların, məmurların sui-istifadəsi...

Pərakəndə satış şəbəkələri və bazarlarda inhisarlaşmanın yüksək səviyyəsi effektiv nəzarət imkanlarını xeyli dərəcədə məhdudlaşdırır

yazısı səh.10-da

Adil Əliyev Suraxaniya icra başçısı təyin olundu

yazısı səh.2-də

İranda yeni siyasi dönmə-Pezəşkiandan gözləntilər

yazısı səh.7-də

Ərdoğan ABŞ-da nələri razılaşdıracaq - rəylər

yazısı səh.9-da

Elşad Paşasoy AYB-yə üzv qəbul edildi

Jurnalist, "Yeni Müsavat" Media Qrupunun əməkdaşı Elşad Paşasoy Azərbaycan Yazıçılar Birliyinə (AYB) üzv qəbul edilib.

Musavat.com bildirir ki, publisistika nominasiyası üzrə birliyə üzv qəbul edilən tanınmış jurnalistə üzvlük vəsiqəsinin təqdimat mərasimi keçirilib.

Yazıçılar Birliyinin sədri, Xalq yazıçısı Anar AYB-yə üzvlük vəsiqəsinə Elşad Paşasoya şəxsən təqdim edərək ona uğurlar arzulayıb.

AYB sədri bugünlərdə 50 illik yubileyi qeyd olunan E.Paşasoya yeni-yeni yaradıcılıq uğurları arzulayıb.

"Təbrik edirəm. Təkcə jurnalistika fəaliyyətində yox, Yazıçılar Birliyi ilə həmrəylik fəaliyyətində də sənə uğurlar arzulayıram", - deyərək xalq yazıçısı xoş arzularını çatdırıb.

Emin Əmrullayev Ukrayna səfiri ilə görüşüb

İyulun 8-də elm və təhsil Emin Əmrullayev Ukrayna Respublikasının Azərbaycan Respublikasındakı fövqəladə və səlahiyyətli səfiri Yuriy Husyev ilə görüşüb.

Bu barədə APA-ya nazirlikdən məlumat verilib.

Bildirilib ki, görüş zamanı 2 ölkə arasında elm və təhsil sahəsində əməkdaşlığın cari vəziyyəti və gələcək əməkdaşlıq perspektivləri müzakirə edilib.

Bu ərazidə avtomobillərin hərəkəti tam məhdudlaşdırılacaq

9 iyul saat 10:00-dan etibarən Pirşağı-Novxanı-Xırdalan-M4 avtomobil yolunun tikintisi ilə əlaqədar olaraq 19-cu km-dən Saray qəsəbəsinə giriş-çıkış hissə avtonəqliyyat vasitələrinin hərəkəti üçün tam məhdudlaşdırılacaq.

Musavat.com xəbər verir ki, bu barədə Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyi (AAYDA) məlumat yayıb.

Məhdudlaşma sözügedən hissədə aparılan tikinti işləri bitənədək qüvvədə olacaq.

Alternativ olaraq sürücülər qəsəbəyə giriş-çıkış etmək üçün Pirşağı-Novxanı-Xırdalan-M4 avtomobil yolunun 17-ci km-dən istifadə edə bilərlər.

Döyüş yoldaşlarını xilas edən 20 yaşlı azərbaycanlı həlak oldu

Voronej vilayətinin azərbaycanlı icması Rusiya Silahlı Qüvvələrinin əsgəri Sahib Əsədullayevin ölümündən sonra "İgidliyə görə" ordeni ilə təltif edildiyi barədə məlumat yayıb.

Musavat.com Lent.az-a istinadən bildirir ki, Borisovsk şəhərinin sakini Sahib Yusif oğlu Əsədullayev iyunun 29-dan 30-na keçən gecə "Donetsk Xalq Respublikası" ərazisinə pilotsuz təyyarənin hücumu zamanı həmkarlarını təkbəşinə müdafiə edərək qəhrəmancasına həlak olub.

20 yaşlı gənc altı yoldaşının həyatını xilas edib.

Adil Əliyev Suraxanıya icra başçısı təyin olundu

Prezidentin sərəncamı ilə Beyləqan və Qusara da yeni başçılar təyin edilib.

Əziz İmran oğlu Əzizov Bakı şəhəri Suraxanı Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı vəzifəsindən azad edilib. Prezident İlham Əliyev bu-

nunla bağlı sərəncam imzalayıb. Digər sərəncamla Ə.Əzizov Beyləqan Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı təyin edilib.

Sabiq vitse-spiker Adil Abış oğlu Əliyev isə Bakı şəhəri Suraxanı Rayon İcra Ha-

kimiyyətinin başçısı təyin edilib. Prezident İlham Əliyev bununla bağlı sərəncam imzalayıb.

Prezidentin Səhri Polad oğlu Məmmədyanovu Qusar Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı təyin edib.

Ərdoğan Məsud Pezeşkianla telefon danışığı aparıb

Türkiyə dövlət başçısı Rəcəb Tayyib Ərdoğanın İranın yeni seçilmiş prezidenti Məsud Pezeşkianla telefon danışığı olub.

APA "TRT Haber"ə istinadən xəbər verir ki, telefon danışığı zamanı ikitərəfli əlaqələr, regional və beynəlxalq məsələlər müzakirə edilib.

Ərdoğan Türkiyə-İran əlaqələrinin bundan sonra da hər sahədə inkişaf edəcəyinə inamını ifadə edib.

Türkiyə lideri Məsud Pezeşkianı seçkilərdə qələbə münasibətilə təbrik edib, ona yeni vəzifəsində uğurlar arzulayıb.

110 molla Dini Komitənin imtahanından

Peskov: "Cənubi Koreya ölkəmizə düşmən mövqe sərgiləyir"

Rusiya hər iki Koreya ilə əlaqələrin qurulmasını vacib sayır, amma Cənubi Koreya ölkəmizə qarşı düşmən mövqe sərgiləyir.

APA-nın "RIA Novosti"yə istinadən xəbərinə görə, bunu Rusiya prezidentinin mətbuat katibi Dmitri Peskov bildirib.

"Rəsmi Seul anti-Rusiya sanksiyalarına qoşulduğu üçün seçim əsasında yalnız Cənubi Koreya ilə əlaqələrin qurulması müəmkən məsələdir" - Peskov deyib.

Xatırladaq ki, bir qədər əvvəl Cənubi Koreyanın prezidenti Mun Çje İn Rusiyanın beynəlxalq münasibətlərdə Şimali və ya Cənubi Koreyaya istiqamətlənən siyasi xətt sərgiləməklə bağlı seçim etməli olduğunu

DİN XADİMLƏRİNİN
TƏYİN EDİLMƏSİ İLƏ
BAĞLI MÜSAHİBƏ
BAŞA ÇATIB

İslam dininə aid ibadət yerlərində (məscidlər) vakant vəzifələrin tutulması üçün keçirilən növbəti müsahibə mərhələsi başa çatıb.

Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsindən (DQDK) Modern.az-a verilən məlumata görə, 13 dekabr-13 yanvar tarixlərində elan edilən müsahibəyə 7 vakant yer üzrə 185 namizədin müraciəti qeydə alınıb.

27 iyun-06 iyul tarixlərində baş tutan müsahibədə 171 nəfər iştirak edib. Qadın dini ayinlərinin icraçısı vəzifəsi üçün 1 vakant yer üzrə imtahanda iştirak edən 54 namizəddən 17-i, 6 imam və imam müavini vakansiyası üzrə isə 117 nəfərdən 44-ü müsahibədə uğur qazanıb. Ümumilikdə 110 namizəd keçid balını toplaya bilməyib.

Qeyd edək ki, DQDK-nın ilahiyyatçı mütəxəssislərdən təşkil etdiyi Müsahibə komissiyası tərəfindən seçimi aparılan müsahibənin nəticələri keçirildiyi gün komitənin rəsmi internet saytında (scara.gov.az) elan edilib. Uğur qazanmış namizədlər təsdiq edilmiş qaydalara əsasən müsahibə bitdikdən sonra 30 iş günü müddətində komitə sədrinin əmri ilə İslam dininə aid ibadət yerlərində (məscidlər) vakant vəzifələrə təyin olunacaq.

Müsavat Partiyası deputatlığa namizədlərinin bir qismini irəli sürüb

İyulun 8-də Müsavat Partiyası Divanının növbəti iclası keçirilib.

Musavat.com xəbər verir ki, iclasda sentyabrın 1-nə təyin olunan növbədənəkar parlament seçkiləri ilə bağlı məsələ müzakirə olunub.

Divan 27 dairə üzrə partiyanın namizədlərini irəli sürüb.

Qeyd edək ki, siyahıda İsa Qəmbər, Arif Hacı, Arzu Səmədbəyli, o cümlədən Müsavat Partiyasının digər məşhur simalarının adları yoxdur.

Bir müddət öncə ictimai nəqliyyatda qiymətlər tənzimlənməyə davam edirdi. Ancaq müşahidələr göstərir ki, bir çox marşrutlarda xidmətdə heç bir yenilik yoxdur, 38 dərəcə istidə kondisionersiz, köhnə avtobuslar işləyir, interval bəzən yarım saat olur. Bu arada taksi də bahalaşmış deyər, insanlar ictimai nəqliyyata maraqlı deyil. Ancaq ictimai nəqliyyatda bərhəd durumdur. Buna kim və necə əncam çəkməlidir? Məsuliyyət kimindir?

Mövzu ilə bağlı Azərbaycan Texniki Universitetinin dosenti, nəqliyyat eksperti Fərhad Eyyubov "Yeni Müsavat"a danışmış. Ekspert qeyd edib ki, ictimai nəqliyyatda qiymət 10 qəpik artırmaqla keyfiyyət xidmətini artırmaq mümkün deyil:

"Bundan əvvəl də qiymət artımı olmuşdu, amma onda da qiymət artımı xidmət keyfiyyətini artırmağa bilməmişdi.

Səbəb nədir? Ümumiyyətlə, sərnişin daşıma xüsusiyyətləri var. Belə ki, ictimai nəqliyyatda sərnişin daşıma iki cür qiymətləndirilir:

1. Kəmiyyət qiymətləndirilməsi;
2. Keyfiyyət qiymətləndirilməsi.

Kəmiyyət qiymətləndirilməsində sərnişinlərin müəyyən bir yerdən yerdəyişməsi nəzərdə tutulur. Burada xidmət o qədər də yüksək rol oynamır. Çünki tələbat çoxdur, nəqliyyat vasitələri azdır, müəyyən məsələlərdə problemlər var. Bu baxımdan heç olmasa insanların bir yerdə qalmaması üçün kəmiyyət məsələsindən istifadə edilir.

Keyfiyyət qiymətləndirilməsinə gəldikdə, hər bir sərnişinin nəqliyyatdan istifadə etmə zamanı müəyyən tələbatı olur. Həmin tələbatı həm sərnişin, həm də ona xidmət edən marşrut sahibi və ya şirkət

Qiymət artdı, xidmət səviyyəsi artmadı - avtobuslarda boğulan vətəndaşların gileyi

Fərhad Eyyubov: "AYNA-nın mütəxəssisləri ciddi tədbirlər görməlidir"

kət qiymətləndirir. Əgər onların qiymətləndirməsi üst-üstə düşür, onda bu yaxşıdır. Amma çox zaman bu, üst-üstə düşmür.

Ümumiyyətlə, keyfiyyət qiymətləndirilməsinin 4 əsas amili var:

Birincisi, nəqliyyat vasitələrinin müntəzəmliyinə əməl edilməsi. Əməl edilmir? Xeyr.

İkinci amil avtobuslardan istifadə dərəcəsidir. Yeni avtobusların dolma əmsalından necə istifadə olunur. Əgər sərnişinlər avtobusda bas-basla gedirsə, deməli,

heç vaxt keyfiyyətdən söhbət gedə bilməz. Təxminən dolma əmsalı 0,7-dən yuxarı olmamalıdır.

Üçüncü əsas göstərici sərnişinin nəqliyyat vasitəsində getmə müddətidir. Yeni sərnişin evdən çıxır, təyinat yerinə nə zaman çatır və sairə. Bəzən sərnişin 2-3 nəqliyyat vasitəsi dəyişməli olur, yorulur, buna nəqliyyat yorğunluğu deyilir.

Dördüncüsü təhlükəsizlik məsələsidir. Yeni nəqliyyatın sərnişindəşması zamanı təhlükəsizlik məsələlərinə diqqət edilməlidir.

Bütün bunların hamısının xüsusi əmsalları var. Əmsalların hamısı axırda yekunda bir-biri ilə vurulur və ümumi keyfiyyət xidməti nəzərdə tutulur".

Fərhad Eyyubov qeyd edib ki, xidmət keyfiyyəti nəqliyyat vasitəsindən, daha doğrusu, nəqliyyat vasitəsinin standartı uyğunluğundan asılıdır: "Elə nəqliyyat vasitəsi var ki, onda ümumiyyətlə kondisioner yoxdur.

İkincisi, sürücüdən asılıdır. Yeni sürücünün sərnişinlərə münasibəti, təhlükəsizlik problemlərini həll etməsi,

müntəzəmliyə əməl etməsindən asılıdır. Əgər çox sayda tıxac varsa, bu zaman intizama əməl olunmur.

Və nəhayət, məsələ sərnişinin özündən, avtobusa münasibətindən, mədəni səviyyəsindən asılıdır.

Onu da qeyd edim ki, hər bir avtobusun marşrut pasportu var, həmin pasportu tərtib etmək lazımdır. Ona görə də sərnişin daşıma böyük elmdir, bununla bağlı sərnişin daşıma ilə məşğul olan AYNA-nın mütəxəssisləri ciddi tədbirlər görməlidir".

Ekspert dünya təcrübəsi ilə bağlı qeyd edib ki,

pis deyil, amma ümumi götürəndə şəhəratı bəzi marşrutlarda keyfiyyət qiymətləndirilməsindən söhbət gedə bilməz. Bakı qədim şəhərdir, burada nəqliyyat planlaşdırılması bir qədər əvvəldən olmalı idi. Son zamanlar tikilən evlər, yaradılan meydançalar, bəzi binaların, obyektlərin yaratdığı çətinliklər yol hərəkəti qaydalarında problemlərə səbəb olur", - deyər Eyyub Hüseynov vurğulayıb.

Ekspert bugünlərdə taksi xidmətində yaradılan yeni qaydalardan da söz açıb: "Taksi daşıma ilə

dünya ölkələrində sərnişin daşıma rentabel çox da böyük olmur, yeni sərnişindəşılarda böyük pul, gəlir əldə etmək qeyri-mümkündür, ona görə də rentabellik 5-6-7, hətta 8 faizdən yuxarı qalxmır: "Amma bizdə sahibkarlar istəyir ki, mənfəət əldə etsinlər. Lakin gəlir əldə etməyi nəzərdə tutanda başqa göstəricilər aşağı düşür. Ona görə də bu məsələyə ciddi nəzarət etmək, araşdırmalar etmək lazımdır.

"BakuBus"un avtobuslarında xidmət keyfiyyəti

bağlı yeniliklər də elmi araşdırma aparılmadan ortaya gətirildi, tələsik oldu. Həmin qaydalar tədricən keçirilməli idi, birdən-birə olmaz. Yeni taksi xidmətinin tələbatını öyrənmədən yeni qaydalar tətbiq etdilər. Qaydaya əsasən əhali 1 milyondan çox olan şəhərlərdə sərnişin daşıma xidmətinin 7-8 faizi taksi daşıma xidmətinin üzünə düşməlidir. Bizdə isə taksilərin sayı azaldıldı ki, bu da bir sıra problemlər yaradır".

✉ Xalidə GƏRAY, "Yeni Müsavat"

Ödəmə terminalını oğurlayan şəxslər polis tərəfindən saxlanıldı

Azad edilmiş ərazilərdə daha 135 mina, 830 PHS aşkarlanıb

İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə Azərbaycan Respublikasının Minatəmizləmə Agentliyi (ANAMA) tərəfindən icra olunan əməliyyatlar barədə həftəlik məlumat (01.07.2024 - 07.07.2024) açıqlanıb.

ANAMA-dan APA-ya verilən məlumata görə, Tərtər, Ağdam, Ağdərə, Laçın, Füzuli, Şuşa, Xocalı, Xankəndi, Kəlbəcər, Xocavənd, Cəbrayıl, Qubadlı və Zəngilanda 28 piyada əleyhinə mina, 107 tank əleyhinə mina, 830 Partlamamış Herbi Sursat (PHS) aşkarlanıb.

Bildirilib ki, 1039.5 hektar ərazi mina və PHS-lərdən təmizlənib.

Binəqədi rayonunda oğurluq hadisəsi qeydə alınıb.

Bu barədə APA-ya Daxili İşlər Nazirliyindən məlumat verilib.

Bildirilib ki, qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs gecə saatlarında marketlərdən birinin qapısını sındıraraq içəridə olan ödəmə terminalını talayıblar.

Binəqədi Rayon Polis İdarəsi əməkdaşlarının həyata keçirdikləri tədbirlərlə hadisəni törədən əvvəllər məhkum

olunmuş şəxslər - 1997-ci il təvəllüdlü Şamxal Qarayev, 1991-ci il təvəllüdlü Kamil Əliyev və 1997-ci il təvəllüdlü Rəşad Rəşadov saxlanılıblar.

Dəstə üzvləri məsuliyyətdən və kameralardan yayınmaq məqsədilə hadisədən əvvəl başqa nəqliyyat vasitəsinin dövlət qeydiyyat nişanını oğurlayaraq K.Əliyevin avtomobilinə bağlayıblar. R.Rəşadov isə marketi kənardan müşahidə edərək digər

lərinə obyektin bağlanma saatı barədə məlumat verib. Dəstə üzvləri hadisədən sonra ərazini tərk edən zaman idarə etdikləri avtomobilə qeyd olunan şəxslərdən onları terminalı nəqliyyat vasitəsi

nin yük yerində qoyaraq oradan uzaqlaşdı.

Saxlanılan şəxslər barəsində məhkəmənin qərarı ilə həbs-qətimkan tədbiri seçilib. Faktla bağlı araşdırmalar davam etdirilir.

Bakıda restoranda iyrənc mənzərə

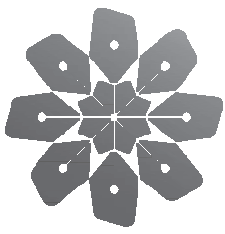

Bakının mərkəzi küçələrinin birində yerləşən restoranın mətbəxinə şübhəli görüntülər.

Həmin görüntülər restoran əməkdaşları tərəfindən lentə alınıb.

Sözünə görə restoranın "Biblioteka" olduğu iddia edilir.

Oxu.az

**Azərbaycan
Respublikasının
Medlanın İnkişafı
Agentliyi**

**Azərbaycan Respublikasının dünya
birliyinə integrasiyası, region ölkələri
və digər dövlətlərlə, beynəlxalq təşkilatlarla
əməkdaşlığının inkişaf etdirilməsi**

Ötən həftənin dünya siyasəti və Azərbaycan üçün əhəmiyyətli hadisələrindən biri Qazaxıstanın Astana şəhərində keçirilən Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatının Zirvə toplantısı, zirvə toplantısına Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin dəvət edilməsi oldu. Bu, Prezident İlham Əliyevin Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatının Zirvə toplantısında ikinci iştirakı idi. Bundan əvvəl Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatının sədri statusunda Özbəkistan Respublikasının Prezidenti Şavkat Mirziyoyevin dəvəti ilə dövlətimizin başçısı təşkilatın 2022-ci il sentyabrın 16-da Özbəkistanın Səmərqənd şəhərində keçirilmiş zirvə toplantısında iştirak edib.

Astana Zirvə toplantısında iştirak edən Prezident İlham Əliyevin Qazaxıstan Prezidenti Kasım-Jomart Tokayev, Çin Xalq Respublikasının Sədri Si Cinpin, Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putin, Türkiyə Cümhuriyyətinin Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan, Pakistan Respublikasının Baş naziri Şərif, Belarus Respublikasının Prezidenti Aleksandr Lukaşenko ilə görüşü olub. Azərbaycan liderinin Astana səfəri həm də bu baxımdan önəmli və əhəmiyyətli bir səfər kimi tarixə düşüb.

Azərbaycan Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatı üçün etibarlı tərəfdaşdır. Azərbaycan hazırda ŞƏT-də dialoq tərəfdaşı statusuna sahibdir. 2016-cı ildə tərəflər arasında əməkdaşlıq memorandumu imzalanıb. Əməkdaşlıq istiqamətləri arasında Azərbaycan üçün xüsusi əhəmiyyət kəsb edən terrorizm, ekstremizm və separatizmlə mübarizə,

regional təhlükəsizliyin və sabitliyin təminatı müəyyənləşdirilib.

Prezident İlham Əliyevin uzaqgörən siyasəti nəticəsində sürətlə inkişaf edərək regionda nüfuzlu dövlətə çevrilən Azərbaycanın Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatında müşahidəçi statusu alması bu qurum üçün də böyük önəm daşıyır. Azərbaycan Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatı üçün etibarlı tərəfdaşdır.

Siyasi analitiklər vurğulayı ki, Prezident İlham Əliyevin Astana sammitində iştirakı Azərbaycanın COP-29-la bağlı mesajlarının çatdırılması, səmərəli müzakirələrin aparılması baxımından da çox əhəmiyyətli oldu. Dövlət başçımızın Astanaya səfəri çərçivəsində Çin, Rusiya, Türkiyə, Pakistan və Qazaxıstan dövlət başçıları ilə ikitarəfli görüşlərində ölkələrimiz arasında münasibətlərin inkişaf etdirilməsinə dair fikir mübadiləsi aparıldı.

İntegrasiya, əməkdaşlıq

YENİ ÜSAVAT
N 117 (8450) 9 iyul 2024

ŞƏT ölkəmizi de-yure

öz sıralarında görmək istəyir

Azərbaycan dünya əhalisinin yarısının təmsil olunduğu təşkilat üçün vacib ölkədir

Politoloq Elçin Mirzəbəyli "Yeni Müsavat"a bildirib ki, bizim üçün strateji əhəmiyyət kəsb eləyən Türk Dövlətləri Təşkilatına üzv olan ölkələrin ŞƏT-də üzlüyü, yaxud təşkilatla sıx əlaqədə olmasıdır. Dünya inkişaf edir, rəqabət mühiti genişlənir, Azərbaycanın xarici siyasətinin, xarici iqtisadi siyasətinin, xarici prinsipləri qarşılıqlı faydalılıq prinsipləri əsasında ölkənin imkanlarını genişləndirməkdən ibarətdir. ŞƏT də Azərbaycan üçün belə bir perspektivlər yaradır: "Azərbaycanın ŞƏT-in sammitində ikinci dəfə iştirakı dünyada qətiyyətli və uzaqgörən lider kimi böyük nüfuz qazanın Prezident İlham Əliyevin şəxsiyyəti-

nə dərin hörmət və ehtiramın göstəricisidir. Bu, eyni zamanda ölkəmizin şərqə qərb arasında bütün sahələrdə mühüm körpü rolunu oynamasının əyani təsdiqi sayıla bilər.

Təşkilatla əməkdaşlığını uğurla inkişaf etdirən Azərbaycan müşahidəçi statusu almaq niyyətindədir. Prezident İlham Əliyevin Astana Sammitində iştirakı Azərbaycanın COP29-la bağlı mesajlarının çatdırılması, səmərəli müzakirələrin aparılması baxımından da çox əhəmiyyətli oldu.

Azərbaycanın geosiyasi və geoiqtisadi proseslərin mühüm aktorları ilə strateji tərəfdaşlıq, mütəfiqlik münasi-

bətlərinin inkişafı, bu istiqamətdə son bir neçə il ərzində qlobal müstəvidə hadisələrin ziddiyyətlər və qarşıdurma- larla müşayiət edildiyi zaman kəsiyində qazanılan nailiyyətlər Prezident İlham Əliyevin xarici siyasət konsepsiyasının uğurla həyata keçirilməsinin sübutudur.

Azərbaycan öz maraqları və qarşılıqlı faydalı əməkdaşlıq prinsipləri üzərindən dünyaya açılır. Bu xüsusda ölkəmizin Avropanın, Cənubi və Şimali Amerikanın ayrı-ayrı dövlətləri ilə yanaşı, Avrasiyanın regional və qlobal iqtisadi-siyasi güc mərkəzləri ilə münasibətlərini irəliyə doğru aparması, Afrikadakı, eləcə

də hazırda global iqtisadi-siyasi proseslərin əhatəsindəki ölkələrlə qarşılıqlı dialoqu və əməkdaşlığı intensivləşdirməsi təkcə bizim deyil, bütövlükdə bölgəmiz üçün böyük perspektivlər vəd edir. Qərb dairələrinin Azərbaycana qarşı həddən ziyadə təcavüzkarlıqla müşayiət olunan bir siyasət yürütdüyünü nəzərə alsaq, əldə olunan nəticələrin nə qədər böyük bir potensial və diplomatik məharət hesabına başa gəldiyini müəyyən edə bilərik".

Qeyd edək ki, Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatına üzv ölkələrin ümumi ərazisi iki qitənin - Avropa və Asiyanın 65 faizini, əhalisi isə dünya əhalisinin təqribən yarısını təşkil edir. ŞƏT hətta müşahidəçi və dialoq üzrə tərəfdaşlar nəzərə alınmasa, dünyanın ən zəngin təbii resurslarının yerləşdiyi coğrafiyanı əhatə edir. Dünya ÜDM-in 1/4 faizi ŞƏT-ə üzv ölkələrin payına düşür. Bu isə 23 trilyon ABŞ dolları deməkdir. Prezident İlham Əliyevin qısa zaman kəsiyində artıq ikinci dəfə ŞƏT-in Zirvə toplantısına dəvət alması Azərbaycana təkcə coğrafi mövqeyinə, regional və qlobal proseslərdə oynadığı rola görə deyil, həm də ilk növbədə, Prezident İlham Əliyevin nüfuzuna, yüksək liderlik keyfiyyətlərinə verilən dəyər kimi qəbul olunmalıdır.

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Etibar SEYİDAĞA

MSK daha 7 partiyanın nümayəndələri barədə qərar verdi

Seçki hazırlıqları sürətlənir; siyasi təşkilatlar namizədlərini yaxın günlərdə açıqlayacaq

Növbədənəkar parlament seçkiləri kampaniyasının 9-cu günüdür. Seçki komissiyalarının və siyasi partiyaların seçki hazırlıqları davam edir. Mərkəzi Seçki Komissiyasının iclasında 2024-cü il sentyabrın 1-nə təyin edilmiş Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə növbədənəkar seçkilərdə daha bir neçə partiyanın - Yeni Azərbaycan Partiyası, Azərbaycan Ümid Partiyası, Böyük Quruluş Partiyası, Demokratik İslahatlar Partiyası, "Ana Vətən" Partiyası, Müsavat Partiyası və Klassik Xalq Cəbhəsi Partiyasının səlahiyyətli nümayəndələrinin qeydə alınması məsələsinə baxılıb.

Sözügədən siyasi partiyalar tərəfindən təqdim olunan şəxslərin səlahiyyətli nümayəndələr kimi qeydə alınması qərara alınıb.

Mərkəzi Seçki Komissiyası Katibliyinin Media və kommunikasiya şöbəsinə "Yeni Müsavat"a verilən məlumata görə, iclasda daha sonra bezi seçki dairələri dairə seçki komissiyalarının tərkibində dəyişiklik edilib, həmçinin cari

məsələlərə baxılıb.

MSK-nın növbəti iclası bu gün olacaq.

Bir sıra siyasi partiyalar isə növbədənəkar parlament seçkiləri ilə bağlı qərarlar qəbul ediblər. Milli Cəbhə Partiyası növbədənəkar parlament seçkiləri ilə əlaqədar Ümumrespublika iclası keçirib. Tədbirdə partiya sədri Razi Nurullayev, partiya rəhbərliyi, təşkilat sədrləri

və partiyanın parlament seçkilərinə namizədləri iştirak ediblər. Çıxış edən MCP sədri Razi Nurullayev hər bir siyasi partiya üçün seçkilərdə iştirakın önəmini vurğulayıb. Sədr bu seçkilərdə də hər seçkidə olduğu kimi inamla mübarizə aparacağını bildirib. İclasda Milli Məclisə seçkilərdə partiyanın səlahiyyətli nümayəndələri müəyyən edilərək təsdiq edilib. Həmçinin partiyanın deputatlığa namizədliyi irəli sürülən üzvlərin siyahısı da təsdiqlənib.

AMİP Siyasi Şurası da seçkilərlə əlaqədar toplanıb. AMİP sədri Arzuxan Əlizadənin verdiyi məlumata görə, əslində partiyada seçkilərlə bağlı hazırlıqlara fevral

ayından start verilib. Bu proses hazırda davam etdirilir. Hazırlıqlar yekunlaşmaq üzrədir. Siyasi Şuranın iclasında seçkidə iştirakla bağlı qərar verilib. Partiya sədri bu dəfəki seçkilərdən gözləntilərinin böyük olduğunu bildirib.

A.Əlizadə müxalifət partiyalarının parlamentdə təmsil olunacağını bildirib: "Seçki bir sınaqdır. Seçkilərin ədalətli keçəcəyinə ümidimiz və əminliyimiz var, əks halda, iştirak etməzdik. Təbii ki, seçicidən, namizədin

elektoratından və seçki kampaniyası aparmağından çox şey asılıdır. Hesab edirəm ki, ölkənin əsas siyasi palitrası parlamentdə təmsil olunacaq".

Qüdrət Həsənzadənin sədrlik etdiyi Ədalət Hüquq Demokratiya Partiyasının Ali Məclisi də seçkilərlə bağlı toplanıb. Müzakirələrin sonunda növbədənəkar parlament seçkilərində iştirak etmək barədə qərar verilib.

Etibar SEYİDAĞA, "Yeni Müsavat"

İyulun 6-da Şuşa şəhərində keçirilən Türk Dövlətləri Təşkilatının (OTT) sammiti dostlarımızı sevindirdi, bəd-xahlarımızın iç üzünü bir daha açdı, eyni zamanda Türk birliyindən qorxanların normal davranışlarının şahidi olduq. Avropa Birliyinin ermənipərəst rəhbərləri xüsusi narahatlıqlarını büruzə verdilər. Ələlxüsus Macarıstanın baş naziri Viktor Orbanın iyulun 6-da Azərbaycanın Şuşa şəhərində keçirilən Türk Dövlətləri Təşkilatının (OTT) sammitində iştirakı bəzilərini sözün əsl mənasında dəli edib.

Hansı ki, bu, Azərbaycanın nüfuzu, eyni zamanda ədalətli, dürüst mövqeyi, habelə Orbanın adekvat davranışdır. Al-nin rəhbərlərindən olan ermənipərəst Cozef Borrell Orbanın Şuşa sammitində iştirakı ilə bağlı açıqlama verib, o deyib ki, Orban sammitdə Avropa İttifaqını təmsil etməyib. Bundan əlavə, Avropa İttifaqı təşkilatda müşahidəçi qismində "UTC-nin Şimali Kipr Türk Cümhuriyyətini (ŞKTC) legitimləşdirmə cəhdlərini pisləyib". "Macarıstanın baş naziri Viktor Orbanın Türk Dövlətləri Təşkilatının Qarabağda keçirilən sammitində iştirakı Al üçün qalmaqaldır". Bu sərəm iddia ilə isə Avropa Parlamentinin deputatı Natali Luazo çıxış edib. "Viktor Orbanın Türk Dövlətlərinin Sammitində Şimali Kipr təmsilçisi ilə, hətta Qarabağ şəhərində (?-E.P.) iştirakı Macarıstan üçün biabırçılıq, Avropa üçün isə qalmaqaldır. Macarıstanın baş naziri Orban Kipr problemini şübhə altına alırmı? "- Luazo X sosial şəbəkədə qeyd edib... Təbii ki, AB-də türkofob, islamofob dairələr sammitdən əndişələniblər. Türk Birliyinə Avropanın xəbisliyi fonunda ilk açıqlamanın islamofob və türkofob Avropa və şəxsən Borrell-dən gəlməsi də təəccüblü deyil. Onun bu cür tezislərini hazırlayanlar isə Avropa İttifaqı xarici əlaqələr departamentində çalışan Zibert kimi şovinist və səlibçi təfəkkürlü şəxslərdir. Bu cür sərəm davranış həm də onu göstərir ki, Türk dünyası artıq dünyanın idarəçiliyində söz, nüfuz sahibidir, bu, geosiyasi faktır. Macarıstan və onun lideri Orban əslində Al üçün demokratiya, ədalət dersi keçir, göstərir ki, dünya ilə əlaqələr necə qurulur. Bir diqqətçəkən məqam da odur ki, Türk dünyasına qarşı düşmənçilik edən yunan Kirpi və Yunanıstan da Borrelli və onun kimiləri qızıdır. Hansı ki, Yunanıstan bir müddət öncə Türkiyə ilə münasibətləri düzəltməyə çalışırdı. Görünür, Al bunun da qarşısını alır. Azərbaycanın azad etdiyi Qarabağda keçirilən möhtəşəm tədbirə qərəzli münasibət həm də zəfərimizi həzm edə bilməyənlərin son çırpıntılarıdır. Ancaq proseslərin məcrası göstərir ki, bu cür naqisliklər nəticəsiz olacaq. Çünki

Türk Zirvəsindən qorxuya düşənlər - Bakıdan tutarlı cavab

Azərbaycanın azad etdiyi Qarabağda keçirilən möhtəşəm tədbirə qərəzli münasibət həm də zəfərimizi həzm edə bilməyənlərin son çırpıntılarıdır; Avropanın türkofoblarına kəskin reaksiyalar

Deputat: "Onlar türkün gücünün və güclü türkün nə demək olduğunu yaxşı bilirlər"

STM-in icraçı direktoru: "Erməni lobbisi əvvəllər yüksək vəzifələrdə olmuş pensionerlərdən istifadə edir"

TDT qarşısızalmaz bir gücdür. Avropa Parlamentinin deputatı da sərəm açıqlama verib. Baş verənlər nə vəd edir? Macarıstan və Quzey Kiprın TDT-yə tam əsasda üzvlüyünü yaxınlaşdırır? Cavab necə olacaq? Avropa TDT-dən niyə narahatdır?

Deputat Sahib Aliyev "Yeni Müsavat"a açıqlamasında Avropadan gələn qıcıqlı və qərəzli reaksiyalara maraqlı cavablar verdi: "Avropa Birliyində riyazi terminlə desək, kökaltıdaki Makronun, yeni Jozep Borrell və digər ünsürlərin Türk Dövlətləri Təşkilatının Şuşadakı qeyri-rəsmi zirvə görüşü onların sərgiləməyə çalışdıqları kimi "Kipr türk separatçı qurumunu legitimləşdirmək cəhdləri"nə görə gözəllərənə girməyib, əksinə, diriltməyə çalışdıqları hay separatizminə, daha doğrusu, "miatsum"çuluğa daha heç bir şans verilmədiyini gördüklərindən belə qeyzləniblər. Siz sözün hər anlamında həmin zirvədə Özbəkistan prezidenti cənab Mirziyoyevin çıxışına diqqət yetirdiniz? Baxın, görün bu təcrübəli dövlət xadimi nə deyir: "Müstəqil Azərbaycan dövlətinin qurucusu möhtərəm Heydər Əliyevin sözləri ilə desək, Şuşasız Qarabağ, Qarabaqsız Azərbaycan yoxdur. Beləliklə, bu unikal şəhər təkə qı", "kibertəhlükəsizliyin bir-

bütün türk xalqlarının qəlbində xüsusi ehtiram və qürur, ictimaiyyətini oyadır". Bu sözlərin diplomatik dildən tərcüməsi bilirsiniz nə anlam daşıyır? Özbəkistan prezidenti diqqətə çatdırır ki, Şuşasız Qarabağ, Qarabaqsız Azərbaycan olmadığı kimi, Türk dünyası da yoxdur! Başqa sözlə desək, Qarabağla Şuşa Azərbaycan üçün nədirsə, Türk dünyası üçün də odur. Cənab Mirziyoyevin çıxışında vurğulanan bax, budur! Bunun sadəcə söz olmadığı Şuşa Zirvəsində - bu ifadə necə də gözəl səslənir, deyilmi - imzalanan Qarabağ Bəyannaməsində bütün çıpağı ilə özünü göstərir. Təqəttüblü dünya düzeni qurmağa çalışan yirtıcıları çıldıran və gələcəkdə daha da çox çıldıracaq məhz TDT-nin həmin bəyannamədə əksini tapan, belə demək mümkünsə, yol xəritəsidir. Həmin bəyannamədə əksini tapan aşağıdakı fikirlərə baxın, görün, həm də necə bir yol xəritəsi: "Qarşılıqlı maraq kəsb edən regional və beynəlxalq məsələlərlə bağlı davamlı məsləhətləşmələrin aparılması, TDT-nin "qlobal miqyasda potensialı nəzərə alınmaqla daha iddialı məqsədlərin qarşıya qoyulması", onların "səmərəli həyata keçirilməsi üçün müvafiq mexanizm və qaydaların tətbiqi", "kibertəhlükəsizliyin bir-

gə təmini", "süni intellekt üzrə tərəfdaşlıqların qurulması, məlumat mərkəzlərinin və bulud infrastrukturalarının yaradılması", "böyük dil modeli formasında ümumi platformadan istifadə", "Milli kosmik proqramların potensialının və rəqəbat qabiliyyətinin artırılmasına yönəldilmiş səylərin birləşdirilməsi, üzv dövlətlərin milli qanunvericiliyinə uyğun olaraq müdafiə sənayesi sahəsində birgə fəaliyyət" - sizcə, bütün bunlar islamofobluqlarını, ondan da bətdər türkofobluqlarını gizlətməyənlərə rahatlıq verər?

S.Aliyev əlavə etdi ki, makronları, onun kublarını, kvadratlarını, eyni zamanda Borrell kimi kökaltılarını qıcıqlandıran özlərindən saymadıqları provoslav yunanların, kiplilərin maraqlarının əleyhinə yönəlmiş addımlar deyil, türk dövlətlərinin Qarabağ Bəyannaməsində də vurğulandığı kimi, "vahid güc kimi çıxış etmək" niyyətidir: "Onlar türkün gücünün və güclü türkün nə demək olduğunu yaxşı bilirlər. Bundan narahatdırlar. Əgər onlar Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyevin də dəfələrlə diqqətə çatdırdığı kimi, bu regionda bölücü sədlər çəkmək istəmərlərsə, onda Macarıstan baş nazirinin TDT-nin Şuşa Zirvəsinə qatılmasını niyə həzm etmirlər? Kardırlar, eşitmədilər, hazırda

Avropa Birliyinə sədrlik edən Macarıstanın rəhbəri cənab Orban oradakı çıxışında TDT-ni "Qərblə Şərq arasında əməkdaşlıq üçün çox vacib bir təşkilat" olaraq dəyərləndirdi? Bunlar bölücü sədlər çəkmirlərsə, məqsədləri qarşıdurma deyil də, əməkdaşlıqdırsa, niyə Avropa Birliyinin üzvü olmaqla yanaşı, üstəlik, ona sədrlik də edən ölkənin baş nazirinin Şuşada həmin qurumu təmsil etmədiyini deyirlər? Avropa Birliyini onda kim təmsil edir, Qarabağdan özləri çıxıb gedən "miatsum"çuları etnik təmizləmə qurbanları kimi təqdim etməyə çalışan borrellər? Özü də o ünsürləri ki, yüz minlərlə azərbaycanlıya qarşı etnik təmizləmə aparıb və Xocalı soyqırımını qarışıq, yüzlərlə hərbi cinayət törədiblər".

Nəhayət, deputat sual etdi: "Əgər Avropa Birliyini cənab Orban deyil də, Borrell kimi ünsürlər təmsil edirsə, Brüsseldəkilər oturub fikirləşsinlər ki, onda Azərbaycanın həmin quruma yanaşması necə olmalıdır? Sual ritorikdir, ya yox, bu, məhz qərbdəkilərin gələcək davranışlarından asılı olacaq".

Sosial Tədqiqatlar Mərkəzinin icraçı direktoru Sahib Məmmədov qəzetimizə bildirdi ki, Türk Dövlətləri Təşkilatının Şuşadakı qeyri-rəsmi zirvə toplantısının qıcıq doğuracağı şübhəsiz idi: "Avropa İttifaqına daxil

olan dövlətlərin, xüsusən Qərb dövlətlərinin separatçı Kosovonu dəstəkləməsi fonunda Macarıstanın baş naziri Orbanı Şimali Kipr Türk Cümhuriyyətini legitimləşdirməkdə günahlandırması da absurdur. Əvvəla, Şimali Kipr Türk Cümhuriyyəti tədbirdə üzv dövlət kimi iştirak etməyib, qonaq qismində qatılıb. Macarıstan özü də bu təşkilatın üzvü deyil. Bu baxımdan Macarıstan baş nazirinin tədbirdə iştirakı Avropa İttifaqının hər hansı siyasətinə zidd deyil. İkincisi də Macarıstan baş naziri onsuz da tədbirdə Avropa İttifaqını deyil, yalnız öz ölkəsini təmsil edirdi. Bunu erməni lobbisinin təsiri altında olan Al parlament üzvü də yaxşı bilir. Vəzifəsindən getməkdə olan Cozef Borrell də sadəcə erməni lobbisinin daha artıq rəğbətini qazanmaq üçün dərhal açıqlama ilə çıxış etmək fürsətini əldən verməyib. Erməni lobbisi əvvəllər yüksək vəzifələrdə olmuş pensionerlərdən istifadə edir".

O ki qaldı Şimali Kipr Türk Cümhuriyyətinə, S.Məmmədov xatırladı ki, bu dövlət 50 ildən artıqdır de-fakto mövcuddur: "Kipr Respublikası Avropa İttifaqına üzv qəbul olunarkən problemin həlli mümkün idi, amma buna elə Avropa İttifaqının özü imkan vermədi. Belə olan halda Şimali Kipr Türk Cümhuriyyətinin beynəlxalq hüququn tam hüquqlu üzvünə çevrilməsi istiqamətindəki səyləri dayandırmayacaq və onun müxtəlif inteqrasiya qurumlarında üzv olmasa belə ən azı müşahidəçi və ya qonaq kimi iştirakına təbii baxmaq lazımdır. Ümumiyyətlə, Avropanın Türkiyəyə olan münasibəti kifayət qədər qərəzlidir. O qədər qərəzlidir ki, bu, hətta özünü adi idman yarışlarında belə göstərir. Türkiyənin futbol üzrə Avropa Çempionatında iştirakı bunu bir daha göstərdi. Bütün xalqların totemləri var. Fransa və digər Avropa dövlətləri öz totemlərini hətta yaxalarına taxdıqları halda Türkiyə yığma komandası bunu edə bilməsin? Adi bir işarəyə belə münasibətin arxasında duran, əlbəttə, qərəzdir. Ona görə də həm Türkiyə, həm Azərbaycan, həm digər türk dövlətləri mümkün halda inteqrasiyanı daha da dərinləşdirməli, həmçinin digər təşkilatlarda, o cümlədən Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatı kimi qurumlarla əlaqələrini daha da genişləndirməlidirlər. Avropa İttifaqı ilə əməkdaşlıq isə əlbəttə ki, davam etməlidir. Onlar nə qədər istəyir və Türkiyə və Azərbaycana nə qədər lazımdırsa, o qədər..."

Zəfərimizi, həm də Türkün böyüklüyünü həzm edə bilməyən Avropanın xəstə siyasətçiləri danışdıqca özlərini daha çox ifşa edirlər. Qoy danışsınlar, yel qayadan heç nə apara bilməyəcək, karvan yoluna davam edəcək. Həm də Prezident İlham Əliyev sözünü deyib: "Peşman olacaq-lar!"

□ **Elsad PAŞASOY,**
"Yeni Müsavat"

Beynəlxalq reyting agentliyi “Moody’s” Azərbaycan hökumətinin kredit reytingini Ba 1 səviyyəsinə təsdiqləyərək, proqnozu sabitdən müsbətə dəyişib. Maraqlıdır ki, maliyyə üzrə proqnozlar verən agentlik siyasi şərh də verib. İddia olunub ki, sülh danışıqlarının davam etməsinə baxmayaraq, Ermənistanla münasibətlərin çətin qalacağını gözləyirlər.

“Moody’s” iki ölkə arasında iqtisadi inteqrasiya və ya ortaqlar geosiyasi maraqlar olmadan təqdirə gərginliyin yüksək səviyyədə qalacağını bildirib. “Moody’s”-a görə, münasibətlərin yeni eskalasiyası riskləri qalmaqdadır. “Hər iki tərəf öz hərbi imkanlarını artırmağa davam edir, eyni zamanda sərhəddə vaxtaşırı atışmalar davam edir, bu da hərbi münaqişənin yeni alovlanma ehtimalının qalması deməkdir”, - deyərək agentlik qeyd edir. Agentlik nəyə əsaslanır? Ermənistanın təxribat planlarından xəbərdardırlarmı, yoxsa ortada başqa amillər var?

“Qarşıda hədəflərimiz çoxdur. Ölkəmizin suverenliyinə qarşı təhdidlərin aradan qaldırılması əsas prioritetdir”. Bunu iyulun 8-də xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov jurnalistlərə bildirib. Onun sözlərinə görə, həm ikitərəfli, həm də çoxtərəfli platformalarda Azərbaycanın milli maraqlarına cavab verən siyasət təmin edilir. XİN rəhbəri Ermənistanla münasibətlərin normallaşması prosesinin hazırkı vəziyyəti barədə də danışıb: “Mütəmadi olaraq Ermənistanla sülh gündəliyinin prioritetləri barədə ictimaiyyətə məlumat verilir. Dünya ictimaiyyəti bilir ki, işğal faktı aradan qaldırılıb. 2021-ci ilin yanvarında Prezident İlham Əliyev açıq çıxış edərək sülh gündəliyini Ermənistanla tək-

lif etdi. Sülh müqaviləsinin müzakirəsi üzrə açıq sualların sayı xeyli azalıb. Təəssüf ki, Ermənistan konstitusiyasında Azərbaycana ərazi iddiası qalmaqdadır. Sülhə tam nail olunması üçün bu amil aradan qaldırılmalıdır”.

“Sülh müqaviləsi yoxdursa, eskalasiya riski hər zaman qalır. Ola bilsin ki, agentlik də buna söykənir. Eyni zamanda silahlanma nəzərdə tutulur. Ermənistan yeni hücum silahları ilə təchiz olunur. Prezident İlham Əliyev də xəbərdar edib ki, yeni hücum silahlarının Ermənistanla verilməsi gərginliyi artırabilir və İrəvan sülh gündəliyindən çıxmağa başlasa, ağır nəticələri olacaq”.

Bu fikirləri “Yeni Müsavat”-a hərbi ekspert Ramil Məmmədli açıqladı. Hərbi analitik qeyd etdi ki, Azərbaycan eskalasiyada maraqlı deyil və bu il toqquşmalar gözlənilmir: “Əvvəla, payızda ölkəmizdə mötəbər bir toplantı keçiriləcək. Dünyanın diqqəti Bakıda olacaq və belə ərafədə sərhəddə erməni təxribatları baş verərsə, layiqli cavab alacaqlar, amma irimiqyaslı qarşıdurma gözləmirəm. İkincisi, sərhədin delimitasiyası işi aparılır, Paşinyan tikanlı meyllərə də baxdı, İrəvan davamlı olaraq sülh bəyanatları səsləndirir, o zaman hər hansı təxribata yol versələr, sülh prosesini də özləri pozmuş

Azərbaycan və Ermənistan arasında eskalasiya proqnozu - təxribat, yoxsa...

“Moody’s” hər iki tərəfin silahlanmasını nəzərdə tutaraq yeni hərbi toqquşmalar gözləyir; **ekspert:** “İrəvan Qərbin əlində alətə çevrilərək regionda yeni hərbi münaqişə yaranmasına səbəb olacaqsas, bunun cəzasını özü çəkəcək”

olacaqlar. Ermənistan Qərbin əlində alətə çevrilərək regionda yeni hərbi münaqişə yaranmasına səbəb olacaqsas, bunun cəzasını özü çəkəcək. Ona görə seçim Ermənistanındır”.

Hərbi ekspert xatırlatdı ki, bu yaxınlarda Kəlbəcər və Naxçıvan atəşə tutuldu, sonra sakitlik yarandı: “Bu da vəziyyətin gərginləşməsində istəklili olan qüvvələrin işi idi. Hiss olunur ki, erməni ordusuna nəzarət ya tam təmin olunmayıb, ya da Paşinyan verilən təlimatlar əsasında belə hərəkət edir. Bütün hallarda beynəlxalq agentliyin yaydığı proqnoz nəzəri olaraq doğrudur - sülh müqaviləsi yoxdursa, münaqişəli vəziyyət davam edir. Amma sülh mətni razılaşdırılır, Bakı konkret tələblər qoyub, İrəvan çıxış yolu qaldırdığını anlayır, hətta erməni baş nazir etiraf edir ki, qanunvericiliyə dəyişiklik olunmalıdır. İndi Mirzoyan bizi sülh prosesini ləngitməkdə ittiham edir, amma öz həyasızlıqlarını yada salmaq istəmir. Necə ola-

bilir ki, sülh sənədi imzalanırsın, amma Ermənistan qanunvericilik aktlarında Qarabağın bu ölkəyə birləşdirilməsi iddiası saxlanılırsın?! Təbii ki, bu iddia sənədlərdə yer alırsa, hərbi eskalasiya riski həmişə olacaq”.

R.Məmmədli istisna etmir ki, Ermənistan Qərbin təkidi ilə bölgədə yeni gərginlik ocağı yarada bilər: “Ermənistan ABŞ-la birgə hərbi təlimlər keçirir, müdafiə naziri Papikyan Fransaya

tez-tez gedir, bu da İrəvanı ürkəndirir ki, revanş ola bilər. Lakin bunu ağullarından belə keçirməsinlər. Azərbaycan Ordusu heç də yerində saymır. Digər tərəfdən, mümkün eskalasiya strateji rəqabət güclənəndə baş verir. Hazırda Cənubi Qafqazda Rusiya ilə Qərbin yarışması getməkdədir. Bu da müəyyən fəsadlar törədir. Azərbaycan irəliyə baxır və Ermənistanla ikitərəfli qaydada davam edən danışıqlar modelinin in-

kişafının tərəfdarıdır. Biz qəti şəkildə o həvəsdə deyilik ki, növbəti hərbi qarşıdurmalar baş versin. Postmünaqişə dövrünün çağırışı hərtərəfli işlənmiş sülh sənədinə liderlərin imza atmasıdır. Regionu işıqlı gələcəyə və daimi təhlükəsizliyə barışqı apara bilər. Hər halda, Paşinyan başa düşür ki, hər sərhəd toqquşma onlarla erməni gəncinin ölümü deməkdir”.

□ **Emil SALAMOĞLU,**
“Yeni Müsavat”

Lap əvvəlcə onu deyək ki, İranda ruhani elitası və sistemi çox böyük qüvvə olsa da, hər halda, mütləq mənada həlledici də deyildir. Prezident seçkilərinin ikinci turu ərəfəsində deyirdilər ki, mühafizəkarların birinci turda bölünmüş səsleri birləşəcək və seçicilər mühafizəkar S.Cəlilovə səs verəcəklər.

Hüseynbala SƏLİMOV

doğrulacaqmı? Pezeşkian sözün həqiqi mənasında İranın yeni prezidenti olacaqmı? Bəri başdan deyək ki, hələ ki bu tipli suallara dəqiq və birmənalı cavab vermək olmur. Başlayaq xarici siyasətdən.

Pezeşkian hələ birinci turda demişdi ki, Qərblə yeni münasibətlər quracaq. Amma mümkün olacaqmı? Axı hər şey İrandan asılı deyil! Qərb, xüsusən də ABŞ Tehrana barışqı əlini uzadacaqmı? Qeyd edək ki, hələ seçki başlamamışdan önce Vaşinqton bəyan etmişdi ki, onlar bu seçkilərdən də heç nə gözləmir. Düzdür, bunu çoxillik məyusluqla da izah etmək olar: bu vaxta qədər islahatçı çetiri altında İranda çox adam hakimiyyətə gəlib, amma onlar bu müstəvidə ciddi heç nə etməyiblər.

Ən əsası isə ali dini-ruhani lider S.Ə.Xameneyinin və hakimiyyət dairələrinin S.Cəlilini müdafiə etdiyi bildirilirdi və iddia edilirdi ki, M.Pezeşkianın seçilməsi qəti mümkün deyildir. Amma nə oldu? Bütün bunlara baxmayaraq, islahatçı Məsud Pezeşkian seçildi!

İranın yeni seçilmiş prezidenti ilə bağlı daxili və xarici siyasətdə çox böyük gözləntilər var. Amma onlar

Pezeşkian seçildi - Qərb əlini İrana uzadacaqmı?..

Di gəl, bir məsələ var ki, hər şeyi İranın da üstünə yıxmaq olmaz, necə deyirlər, Qərb və xüsusən də ABŞ da az aşın duzu deyil, bu neçə illər ərzində belə təsəvvür yaranıb ki, Vaşinqtona Tehranın bütün tapşırıqlarını yerinə yetirəcək və Cavad Zərfi xarici işlər naziri təyin edəcək. Amma sual yaranır: bəs Cavad Zərfi Qərblə yeni münasibətlərə başlamaq üçün nə qədər uğurlu namizəddir? Əlbəttə, bunu bir hökm kimi qəbul etmək lazım deyil, hər şeyi yaxın gələcək göstərəcək...

İndi Pezeşkian xoş məramlı siyasətçiyyə oxşayır, hərçənd bu cür mülahizələrin hələ dəqiqləşməsinə ehtiyac var, çünki o da hələ birinci turda deyirdi ki, Xameneyinin bütün tapşırıqlarını yerinə yetirəcək və Cavad Zərfi xarici işlər naziri təyin edəcək. Amma sual yaranır: bəs Cavad Zərfi Qərblə yeni münasibətlərə başlamaq üçün nə qədər uğurlu namizəddir? Əlbəttə, bunu bir hökm kimi qəbul etmək lazım deyil, hər şeyi yaxın gələcək göstərəcək...

Pezeşkianın qələbəsinə cənubi azərbaycanlılar böyük coşqu ilə qarşıladılar. Bəs onların ümidləri nə qədər doğrulacaq? Hər halda,

biz də bu xüsusda ümidliyik. Cənubi azərbaycanlılara qarşı münasibət köklü şəkildə dəyişməlidir, qırx-əlli milyonluq bir xalqı “milli azlıq” elan etmək və onun yalnız mədəni haqlarından danışmaq qəti olmaz. Daha ədalətli olardı ki, İranda iki dövlət dili olsun: fars və türk dilləri. Amma cənublular Pezeşkiandan ən azı əvvəlki prezidentlərin onlara verdikləri, amma əməl etmədikləri vədləri həyata keçirməyi gözləyirlər. Necə deyirlər, görək nə olur? Axı bütün bu vədləri həyata keçirmək üçün təkə etnik türk-azərbaycanlı olmaq azdır! Axı İranın dini rəhbəri də milli-

yyətə azərbaycanlıdır, amma bu, azərbaycanlılara münasibətdə nəyi dəyişibdir?..

Yeni prezidentin bizim Azərbaycana münasibəti də az maraq doğurmur. Biz ən azı onun dövründə Azərbaycana qarşı siyasətin dəyişəcəyinə ümid edirik. İkinci tur ərəfəsində deyilirdi ki, İranda ermənilər dəridən-qabıqdan çıxırlar ki, Pezeşkian seçilməsin. Amma onların da istəkləri çin olmadı - türk oğlu İranın növbəti, səhv etmədiklə, doqquzuncu prezidenti oldu. Onun Azərbaycana münasibətləri dəyişən birinci İran prezidenti olmaq şansı da var. Görək, o, bu şansı gerçəkləşdirəcəkmı?..

İranda prezident seçkisinin ikinci turu başa çatdı və Məsud Pezeşkian yeni prezident oldu. Bir çox təhlilçilər bunu gözlənilməz hesab edir, eyni zamanda İranda yeni siyasi dönmənin başlaya biləcəyinə ümid edirlər.

İrandakı seçkilərin ilkin nəticələri açıqlanan kimi ABŞ mövqeyini ortaya qoyub.

Dövlət Departamenti "TASS"-ın sorğusuna cavab olaraq bildirib ki, İranda baş tutan prezident seçkisinin nəticələri ABŞ-ın bu ölkə ilə bağlı siyasətinə təsir göstərməyəcək.

"Seçkinin İrana yanaşmamıza ciddi təsiri olmayacaq. Vaşinqtonun Tehranla bağlı narahatlığı dəyişməz olaraq qalır", - Dövlət Departamentinin nümayəndəsi agentliyə bildirib.

Qeyd edək ki, cənub qonşumuzdakı bu seçkidən dərhal sonra Azərbaycan Prezidenti yeni seçilmiş ölkə başçısına təbrik məktubu ünvanlayaraq, onu Azərbaycana dəvət edib.

Pezeşkian İranın xarici və daxili siyasətində nələrisə dəyişə biləcəkmə? Onun bu imkanları və təfəkkürü müşahidə olunurmu?

Deputat Azər Badamov yeni prezidentin xarici siyasətdə nələrisə dəyişməyə cəhd edə biləcəyini vur-

qənəstindədir: "İranda ali rəhbər İslam İnqilabının başçısı Seyid Əli Xameneyidir. Tehrandakı bütün tələyüklü qərarların altında onun imzası var. Bu baxımdan, düşünürəm ki, Azərbaycan kökənli Məsud Pezeşkianın yeni prezident seçilməsi heç nəyi dəyişməyəcək. Elə Qərbdə də bu fikirdədirlər. İranın bundan öncəki hakimiyyəti Türk dünyası ölkələri ilə münasibətləri tamamilə korlamışdı. Kifayət qədər radikal siyasət yürüdüldü. Eləcə də qonşularla münasibətlər çox pis durumdadır. Pakistan və Əfqanıstanla qarşıdurma, Türkiyə və Azərbaycanla təhdid dili, İraqla "soyuq savaş", Kəngər körfəzində gərginlik İranın xarici siyasətində böyük problemlərin olduğunu ortaya qoyur. İndi korlanan münasibətləri düzəltmək lazımdır. Buna görə də İranın dərin dövlət qanadı islahatçı deputatı hakimiyyətə gətirməklə "time-out" götürmək niyyətindədir. Bundan başqa, Tehran nüvə enerjisi ilə bağlı fəaliyyətinə də davam

İranda yeni siyasi dönəm - Pezeşkiandan gözləntilər

Yeni prezidentə həm qonşuların, həm də İran ictimaiyyətinin böyük ümidləri var

liklərin olacağına inanır: "Bir sıra təhlilçilərin İranın yeni seçilmiş prezidenti Məsud Pezeşkiandan çox böyük gözləntiləri var. Onlar hesab edirlər ki, Pezeşkian İran siyasətini kökündən dəyişə və əsaslı islahatlar həyata keçirə bilər. Seçkilərin təbliğat mərhələsində və digər prezidentliyə namizəd Səid Cəlili ilə aparılan debat-larda da iddialı islahat anonslarını səsləndirsə də, bunun reallaşacağı bir qədər real görünmür. Əvvəla, ona görə ki, İran mühafizəkar öl-

Yeni prezidentə həm qonşuları, həm də İran ictimaiyyətinin çox böyük ümidləri var. illərlə mövcud olan problemlərin həll edilməsi yükünü çəkmək heç də asan deyil. İran kimi mühafizəkar və qapalı rejimlərdə dərin reformalara getmək İranı silsilələrə gətirir. 80-ci illərin sonlarına yaxın Qorbaçov SSRİ-ni islahatlarla xilas etməyə çalışdı, amma bu proses nəzarətdən çıxaraq imperiyanın süqutu ilə nəticələndi. İrana da kənar müdaxilələrin geniş olacağı məlumdur. Odur ki,

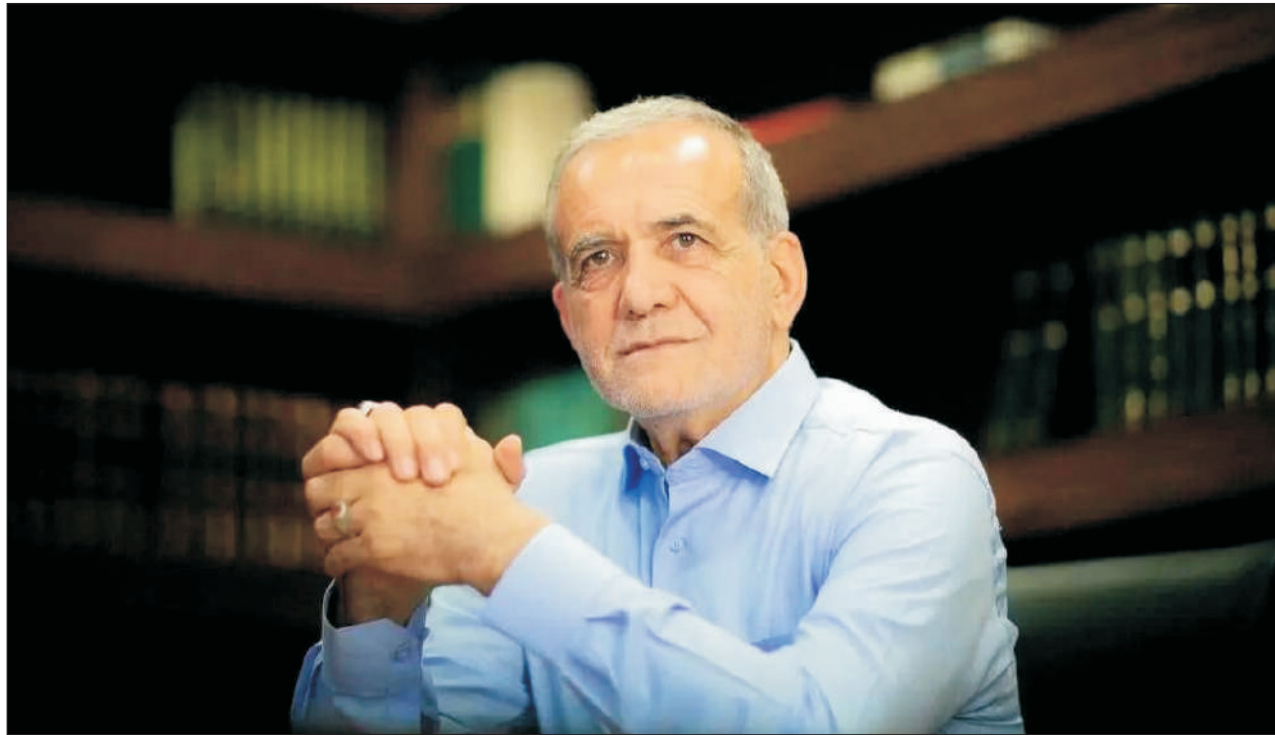
Alen Simonyan

Azərbaycan və Ermənistan parlamentlərinin sədrləri görüşəcək

Ermənistan parlamentinin spikeri Alen Simonyan noyabrda Cenevrədə Azərbaycan Milli Məclisinin sədri ilə görüşəcək. APA xəbər verir ki, bu barədə Simonyanın köməkçisi Movses Arutyunyan bildirib.

Əvvəlki görüşdə əldə olunmuş ilkin razılığa əsasən, Alen Simonyan və Milli Məclisin sədri arasında növbəti görüş noyabrda Cenevrədə baş tutacaq.

İclas əvvəlki kimi eyni formatda keçiriləcək.

ğuladı: "İranda dövlət siyasəti Ali dini rəhbər tərəfindən müəyyənləşdirilir. Məsud Pezeşkianın da müəyyənləşmiş siyasi kursu davam etdirəcəyi gözləniləndir. Bununla yanaşı, Pezeşkian mühafizəkar olduğundan müəyyən islahatlara da başlaya bilər. Dövlət Departamenti İranda baş tutan seçkinin nəticələrinin ABŞ-ın bu ölkə ilə bağlı siyasətinə təsir göstərməyəcəyini bildirdi. Amma bu il ABŞ-da da seçkilər olacağını nəzərə alsaq, iki ölkə arasında münasibətlərin gələcək inkişafının hansı istiqamətə yönələcəyi haqqında fikir demək çətinidir. Məsud Pezeşkian ola bilsin ki, İran dövlətinin siyasi kursunda dəyişikliklər etməyə çalışsın. Əgər dəyişikliklərə nail olunarsa, ABŞ-ın İrana olan münasibəti dəyişə bilər".

Sabiq deputat, siyasi təhlilçi Sona Əliyeva İranın siyasətinin dəyişməyəcəyi

edəcək. İran nüvə silahına sahib çıxmaq üçün əlindən müəyyənləşdirilir. Məsud Pezeşkianın da müəyyənləşmiş siyasi kursu davam etdirəcəyi gözləniləndir. Bununla yanaşı, Pezeşkian mühafizəkar olduğundan müəyyən islahatlara da başlaya bilər. Dövlət Departamenti İranda baş tutan seçkinin nəticələrinin ABŞ-ın bu ölkə ilə bağlı siyasətinə təsir göstərməyəcəyini bildirdi. Amma bu il ABŞ-da da seçkilər olacağını nəzərə alsaq, iki ölkə arasında münasibətlərin gələcək inkişafının hansı istiqamətə yönələcəyi haqqında fikir demək çətinidir. Məsud Pezeşkian ola bilsin ki, İran dövlətinin siyasi kursunda dəyişikliklər etməyə çalışsın. Əgər dəyişikliklərə nail olunarsa, ABŞ-ın İrana olan münasibəti dəyişə bilər".

AMİP liderinin köməkçisi, politoloq Əli Orucov İranda müəyyən dəyişik-

kədir, dini ideologiya doğru gələnə uyğun olaraq, eyni zamanda İranın daxilindəki sosial-iqtisadi durum da acınacaqlıdır. Yeni islahatçı prezident məhz bu işlərlə məşğul olacaq. Yeni problemi həll etmək ona tapşırılaçaq, altından qalxa bilməyə, əsas məsuliyyət sahibi kimi göstəriləcək. Digər tərəfdən, ali dini lider olan Xameneyi köhnə məsələləri öz bildiyi kimi həll etməyə çalışacaq. Bir sözlə, İranın daxili siyasətindən fərqli olaraq, xarici siyasətində heç nə dəyişməyəcək. İran və Rusiya ilə strateji iqtisadi əlaqələrin daha da yaxşılaşdırılması məhz yeni prezidentə tapşırılaçaq. Bu baxımdan Azərbaycan kökənli prezidentin əsas işi dövlətin sosial-iqtisadi immunitetini gücləndirməkdir, vəssalam".

mən fundamental reformalara deyil, yumşalmalara gediləcəyini düşünürəm. Bu işə yaxın müddət üçün effektiv versə də, İranı ciddi problemlərdən xilas etməyəcək". Sosial şəbəkələrdə də İrandakı seçki barədə bir-birindən maraqlı statuslara rast gəlinir. Onlardan bəzilərini təqdim edirik.

AĞ Partiya başqanının I müavini, siyasi şərhçi Əhəd Məmmədli bunları yazıb: "İranda türk olduğunu gizlətməyib, əksinə, təbliğatı bunun üstündə quran namizədin qalib gəlməsi istənilən halda yaxşı təəssüratdır. İran-Azərbaycan-Türkiyə münasibətlərinin regionda yeni konfigurasiyasını qura bilər.

Prezident Ali dini rəhbər kimi birinci vəzifə olmasa da, ikinci şəxs olaraq çox önəmli və həlledici postdur. Fikrimcə, türkçülük təbliğatı Ali dini rəhbərin razılığı ilə qurulub.

Bu da İranın daxili və xarici siyasətində türk amilinin artacağına göstəricisi ola bilər".

"Atlas" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri Elxan Şahinoğlu paylaşıdığı statusda İlham Əliyevin dəvətinə xüsusi yer ayırıb: "İranda seçkinin nəticəsi bəlli olduğdan dərhal sonra Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin İranın yeni seçilmiş prezidenti Məsud Pezeşkianı Azərbaycana səfərə dəvət etməsi yerində idi. Azərbaycanlının İranın dövlət başçısı seçilməsi iki ölkə arasındakı münasibətlərə yeni nəfəs verə bilər. Eyni millətin rəhbərləri yaxın olmağa çalışmalıdırlar. Bu fürsətdən yararlanmaq Pezeşkianın əlindədir. Əlbəttə, Ali dini lider və onun ətrafı, o cümlədən SEPAH yeni prezidentin daxili və xarici siyasətindəki təşəbbüslərinin qarşısını almağa çalışacaq. Əngəllərə baxmayaraq, Pezeşkianın birinci xarici səfərini Azərbaycana və ya Türkiyəyə etməsi bölgədə canlanma yaradacaq. Bu, İran üçün də faydalıdır. Məzhəbçilik üzərindən başqa dövlətlərin daxili işlərinə qarşımaq, maraq qrupları formalaşdırmaq, onları maliyyələşdirmək və silahlandırmaq İranın gələcəyinə və qonşuları ilə münasibətlərinə yaxşı heç nə verməz".

Ədalət Partiyasının sədr müavini Elxan Şükür-

lü öz facebook profilində bunları qeyd edib: "Gözləntilərimizin, proqnozlarımızın əksinə olaraq, Məsud Pezeşkian İranın yeni prezidenti seçildi. Bu, o deməkdir ki, İran çox ciddi dəyişikliklər astanasındadır: sərt dini rejim həm daxili, həm də xarici siyasətində geniş açılıma getməyi nəzərdə tutur. İranın dini rəhbəri Seyid Əli Xameneyi çıxışlarında tez-tez cəmiyyətin istək və tələblərinin mütləq nəzərə alınmalı olduğunu vurğulayırdı. Çox böyük gənc əhali potensialına, resursuna sahib İran cəmiyyəti isə nə istədiyini, nə arzuladığını Səid Cəlilinin yox, Məsud Pezeşkianın çağırışlarına dəstəkdə ifadə etdi. İndi görək, İran bu dəyişiklik dönməsinə ağırsız, təlatümsüz keçirməyi bacaracaqmı? Ən önəmlisi, Qərblə başlanacaq dialoq İranın hərbi nüvə doktrinasının dayandırılmasına və sanksiyaların götürülməsinə gətirib çıxaracaqmı?

İran kimi çoxmillətli dövlətdə etnik amilə istinad etməyək, prezident seçilmək möcüzə sayılmaqla yanaşı, azərbaycanlılar və kürdlərlə bağlı siyasətdə əhəmiyyətli dəyişikliklərin həyata keçiriləcəyinin müjdəsidir. Seçimləri qonşu, dost və qardaş İran xalqına xeyirli, düşərli olsun".

Q Cavanşir ABBASLI, "Yeni Müsavat"

COP29-la əlaqədar Təşkilat Komitəsinin beşinci iclası keçirildi, tapşırıqlar verildi

8-də BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının 29-cu sessiyası (COP29) ilə əlaqədar Təşkilat Komitəsinin beşinci iclası keçirilib.

APA xəbər verir ki, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasının rəhbəri, Təşkilat Komitəsinin sədri Samir Nuriyev COP29-a hazırlıq prosesinin Prezident İlham Əliyevin daimi nəzarəti altında olduğunu qeyd edib.

Samir Nuriyev bildirib ki, Prezident İlham Əliyev iyulun 4-də keçirilmiş "Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatı plus" formatında tədbirdə və iyulun 6-da Şuşada təşkil edilmiş Türk Dövlətləri Təşkilatının Dövlət başçılarından qeyri-rəsmi Zirvə görüşündə Azərbaycanın COP29 zamanı inkişaf etmiş və inkişaf etməkdə olan ölkələr arasında körpü yaratmaq və konsensusa nail olmaq üçün səylərini əsirgəməyəcəyini vurğulayıb.

Təşkilat Komitəsinin sədri əlavə edib ki, Şuşa Zirvə görüşündə qəbul olunmuş "Qarabağ Bəyannaməsi"ndə qardaş türk dövlətləri COP29-da real nəticələrin əldə edilməsi istiqamətində Azərbaycanın ardıcıl səylərini dəstəkləyiblər. Samir Nuriyev Prezident İlham Əliyevin Liderlər Sammitinə dəvətinə cavab olaraq tədbirdə iştirak edəcək dövlət və hökumət başçılarından sayının artdığını bildirib. O, sammitə böyük marağın ölkəmizə hörmətin, Azərbaycanın nəhəng beynəlxalq tədbirləri yüksək səviyyədə təşkil etmək qabiliyyətinə inamın və yaşıl keçidlə bağlı qəti siyasi iradəsinə etimadın göstəricisi olduğunu vurğulayıb.

Prezident Administrasiyasının rəhbəri bildirib ki, Azərbaycan Hökuməti ilə BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Katibliyi arasında imzalanacaq "Ev Sahibi Ölkə" Sazişinin yekun mətni müvafiq dövlət qurumlarının rəyləri nəzərə alınmaqla yaxın zamanlarda hazır olacaq. Təşkilat Komitəsinin sədri 2024-cü il iyunun 3-13-də keçirilmiş Bonn iqlim konfransından sonra Azərbaycanın COP29 sədrliyinin aktiv mərhələsinə qədəm qoyduğunu qeyd edib.

Azərbaycanın COP29 prioritetləri barədə danışan Samir Nuriyev müxtəlif dövlət qurumlarının təklifləri əsasında, eləcə də BMT və digər beynəlxalq qurumlarla intensiv müzakirələr nəticəsində 14 təşəbbüsdən ibarət ilkin təkliflər siyahısının hazırlandığını bildirib.

Samir Nuriyev qeyd edib ki, artıq BMT ilə razılaşdırmaqla COP29-un tematik günlərinin bölgüsü aparılıb. Azərbaycanın iqlim dəyişmələrinə qarşı mübarizədə dövlətlərlə yanaşı, qeyri-hökumət təşkilatları, beyin mərkəzləri ilə də əməkdaşlığa açıq olmasına toxunan Samir Nuriyev vurğulayıb ki, bir sıra nüfuzlu əcnəbi şəxslərdən ibarət COP29 Beynəlxalq Məşvərət Komitəsinin yaradılması istiqamətində işlər yekunlaşmaqdadır.

Sonra ekologiya və təbii sərvətlər naziri, COP29-un müəyyən edilmiş prezidenti Muxtar Babayev çıxış edərək, COP29-la bağlı ümumi gedişat, Bonn iqlim konfransının nəticələri, COP29 komandasının xarici səfərləri barədə məlumat verib.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi Anar Ələkbərov COP29-a hazırlıq çərçivəsində təşkilatı-logistika sahəsində aparılan fəaliyyət, o cümlədən Bakı Olimpiya Stadionunda infrastrukturun qurulması üzrə başlanmış işlər barədə məlumat verib.

Xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov ümumi substantiv məsələlər, Bonn iqlim konfransında yeni iqlim maliyyəsi hədəfi üzrə aparılmış danışıqlar, COP29 Sədrliyinin Fəaliyyət Gündəliyi, təşəbbüslər barədə çıxış edib.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi - Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev kommunikasiya məsələləri, o cümlədən xarici media ilə aparılan işlər barədə danışdı.

İnsan hüquqları üzrə müvəkkil (ombudsman) Səbinə Əliyeva COP29 üzrə həyata keçirilmiş fəaliyyət və nəzərdə tutulan tədbirlər barədə məlumat verib.

Fövqəladə hallar naziri Kəmaləddin Heydərov yanğın və texniki təhlükəsizlik sahəsində görülən tədbirlər barədə çıxış edib.

Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Eldar Əzizov paytaxtın COP29-a hazırlığı barədə danışdı.

Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi sədrinin müavini Zəkiyyə Mustafayeva ictimai iaşə xidmətlərinin təşkili və bu istiqamətdə həyata keçirilən nəzarət tədbirləri barədə çıxış edib.

"DOST İnklüziv İnkişaf və Yaradıcılıq Mərkəzi" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin direktoru Nigar Məmmədova DOST İnklüziv xətti ilə COP29-la bağlı görülən işlər barədə danışdı.

İclasın sonunda COP29 Tədbirlər Planının icrası və digər aidiyyəti məsələlər üzrə tapşırıqlar verilib.

Fransa Milli Parlamenti üçün ilkin səsvermənin məlumatları açıqlanıb. "Yeni Məsavət"ın verdiyi məlumata görə, Yeni Xalq Cəbhəsi solçu alyansı Fransa Milli Assambleyasına keçirilən növbədənəkar seçkilərin ikinci turunda qalib gələrək, 182 yer qazanıb.

Bu barədə ölkənin Daxili İşlər Nazirliyi xəbər yayıb. İkinci yeri 168 mandat qazanan "Respublika Namine Birlikdə" prezident koalisiyası tutur. Parlamentin aşağı palatasında üçüncü ən böyük fraksiya 143 yerlə sağçı Milli Birlik olacaq. Nəşrin məlumatına görə, "Respublikaçılar" da 45 yer alaraq parlamentin aşağı palatasına daxil olurlar. Bundan əlavə, Milli Assambleyanın yeni tərkibinə müxtəlif kiçik sağçı və solçu birliklərin 39 nümayəndəsi daxil olacaq. Beləliklə, əsas siyasi qüvvələrdən heç biri mandatların mütləq əksəriyyətini almır ki, bu da yeni hökumətin formalaşdırılmasını çətinləşdirir.

Bu arada isə ölkənin baş naziri Qabriel Attal bazar günü istefa verib. Yeri gəlmişkən, 2012-2017-ci illərdə Fransanın prezidenti olmuş Fransua Olland Yeni Xalq Cəbhəsindən Milli Assambleyaya (parlamentin aşağı palatası) deputat seçilib. Amma Olland baş nazirliyə namizəd olacağını təkbiz edib. Beləliklə, seçkilərdə nə Le Pen, nə Makronun partiyaları qalib gəldilər. Fransa prezidenti Emmanuel Makron isə solçu Yeni Xalq Cəbhəsi (YXC) koalisiyasını ölkəni idarə etməyə çağırıb. Bu barədə "Fəth olunmamış Fransa"nın (YXC-yə daxildir) lideri Jan-Lük Melanşon parlament seçkilərinin nəticələri fonunda bildirib. "Soir" telekanalının məlumatına görə, yekun seçici aktivliyi 67 faiz civarındadır ki, bu da 1997-ci ildən bəri ən yüksək göstəricidir.

Eyni zamanda seçkilər qarışıqlığa səbəb olub. Fransa polisi Parisin mərkəzində solçu "Yeni Xalq Cəbhəsi" tərəfdarlarının mitinqində baş verən iğtişaşları yatırmaq üçün gözyaşardıcı qazdan istifadə edib. İğtişaşlar Yeni Xalq Cəbhəsinin öndə getdiyi növbədənəkar parlament seçkilərinin ikinci turunun ilkin nəticələri elan edildikdən sonra başlayıb. Radikallar polisə daş və butulka atmağa başlayıb, daha sonra bir neçə adi və elektrikli velosipedi yandırıblar. Polis gözyaşardıcı qazdan istifadə etməyə məcbur olub. Bundan əvvəl Parisin mərkəzinə Respublika meydanına böyük polis və jandarm qüvvələri, eləcə də su şımaqları yerləşdirilibdi bildirilir.

Makronun "dişi sındırıldı" -

Fransada solçuların qələbəsi nə vəd edir...

Yeni Xalq Cəbhəsi solçu alyansı növbədənəkar seçkilərin ikinci turunda qalib gəldi; Razi Nurullayev: "Nəticələr ələcsizlikdən və alternativsizlikdən verilən səslerdir"

Onu da deyək ki, qalib solçu "Yeni Xalq Cəbhəsi" ittifaqının əsas seçki vədləri arasında Fələstin dövlətinin tanınması var. Solçu ittifaq Fələstin rəsmən tanımağa söz verdiyi halda, həmçinin Qəzza və işğal altındakı İordan çayının qərb sahilində beynəlxalq hüquqa əməl etməyi təqdirdə İsrailə qarşı sanksiyalar tətbiq edəcəyinə söz vermişdi. İsrailin Qəzza hücumlarının başladığı 7 oktyabr 2023-cü ildən bu yana ölkədə Fələstinə dəstək nümayişlərinə rəhbərlik edən "Üsyankar Fransa" (LFI) partiyası, növbədənəkar parlament seçkilərində olduğu kimi Avropa Parlamenti (AP) seçkilərində də Fələstin məsələsinə dəstək verib. Seçki kampaniyasında sol ittifaq minimum əməkhaqqını 1600 avroya çatdıracağına söz vermiş, həmçinin ərzaq, enerji və yanacağın qiymətlərini donduracağını vəd etmişdi. İcraəyə verilən subsidiyaların 10 faiz artırılması və pensiya yaşının 60-a endirilməsi də alyansın vədləri arasında idi.

Milli Cəbhə Partiyasının sədri, deputat Razi Nurullayev sözlərinə görə, Fransada keçirilən seçkilərdə solçuların alyans yadaraq qələbə çalması xeyli maraqlı hadisədir: "Hazırkı prezident Emmanuel Makronun da ikinci cəhdə yerlərinin sayını iki dəfə artırmağa nail olması Fransa cəmiyyətinin parçalanmış durumda və

qeyri-stabil olduğunu göstərir. Bu günə qədər Fransada bir partiya mütləq əksəriyyəti qazanaraq hökuməti təkbəşinə formalaşdırıb. 7 iyul 2024-cü il Fransanın tarixinə yeni dumanlı bir səhifə yazmış oldu". **R.Nurullayevin fikrincə, belə görünür ki, Fransa seçiciləri tamamilən yolaırcındadırlar və əslində mövcud qüvvələrdən heç birini tam dəstəkləmir:** "Hətta deyərdim ki, heç birini istəmirlər. Sadəcə, ortada olan nəticələr ələcsizlikdən və alternativsizlikdən dolayı verilən səslerdir. Əslində görünən odur ki, siyasətçilərdən daha çox fransızlar özləri mövcud vəziyyətdə Fransanı siyasi qarşıdurma və qarışıqlıqdan xilas etmək istəyirlər". **Deputata görə, bütün sorğular göstərir ki, hazırkı Fransa prezidenti tam olaraq Fransa cəmiyyətinin inamını itirib və populyar deyil:** "Belə bir vəziyyətdə onun 2027-ci ilə kimi Prezident kürsüsündə qalması da çətin olacaq. Bir sözlə, demək olar ki, 7 iyul seçkiləri Fransada gərginliyi azaltmaq əvəzinə siyasi qüvvələr arasında olan uçurumu daha da dərinləşdirdi və bütövlükdə Fransanı pat vəziyyətinə saldı".

Professor Qabil Hüseynli hesab edir ki, seçkilərdən sonra Fransada idarəçilikdə böhran yarana bilər, lakin Makron üçün daha pisdən yaxşı pis baş verdi. Onun sözlərinə görə,

Parisin Ermənistanə dəstəyində ciddi dəyişiklik gözəlmir, Azərbaycanla münasibətlərdə isə yumşalma istisna deyil. Professor seçkilərin nəticələrini Makron üçün siyasi uğursuzluq adlandırır: "Onun siyasəti daxildə narazılıq doğururdu. Son dövrlərdə reytingi daha da aşağı düşmüşdü. Bu seçkilərdə məğlub olmasına baxmayaraq yaxşı qurtardı. Yeni daha biabırçı nəticələr ola bilərdi. Məncə, Le Penin partiyasının üçüncü olmasına da sevinməyə dəyər. Çünki o da qatı erməniperəst idi və Makron ona baxanda "toya getməli" erməniperəst sayırdı. Ümumilikdə, seçkilərin nəticələri Fransa cəmiyyətində yekdil mövqe olmadığını nümayiş etdirdi. Bu da lider probleminə qaynaqlanır. Makron Fransanın simasını ifadə etmir. Bundan sonrakı prezident seçkilərində böyük ehtimalla məğlub olacaq. Əgər solçular parlaq bir namizəd ortaya çıxarsalar, prezident seçkilərində də qalib gələ bilərlər". **Q.Hüseynli son nəticələrin Ukrayna müharibəsinə təsirini görmür:** "Kollektiv Qərb Kiyevi müdafiə edir. Britaniyanın yeni baş naziri də ilk zəngi Zelenskiyə etdi, ardınca Londonun siyasətinin dəyişmədiyini açıqladı. Məncə, Fransa parlamentində sosialistlərin qələbəsi Ukraynanın müdafiəsində mənfi nəticə doğurmayacaqdı".

□ **Emil SALAMOĞLU, "Yeni Məsavət"**

Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan iyulun 9-dan 11-dək keçiriləcək NATO Liderlərinin Zirvə toplantısında iştirak etmək üçün ABŞ-a səfər edəcək.

Türkiyə mediası yazır ki, Ərdoğan toplantıda bir sıra dövlət və hökumət başçıları ilə görüşlər keçirəcək.

Hazırda ABŞ-Türkiyə münasibətləri heç də qənaətbəxş deyil və həllini gözləyən kifa-yət qədər məsələlər var. Ərdoğanın ABŞ səfəri zamanı hansısa razılaşmalar əldə edəcəyinə, Ankara-Vaşinqton münasibətlərində yeni səhifə açılacağına ümidlər varmı?

Deputat Məhriz Məhərrəmov "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın NATO-nun Zirvə görüşündə iştirak etmək üçün Amerika Birləşmiş Ştatlarına səfəri Ankara və Vaşinqton arasında münasibətlərin həssas dönməsinə təsadüf edir: "Sırr deyil ki, Amerika Birləşmiş Ştatları Balkanlar, Kiçik Asiya və Yaxın Şərqdə əvvəlki kimi tək hakim mövqeyini qoruyub saxlaya bilməyib. Əksinə, Türkiyə regionda artan hərbi-siyasi gücü, suveren müdafiə sənayesi qabiliyyəti ilə Amerika Birləşmiş Ştatlarının bölgədən sıxışdırılmasının əsas səbəbi kimi çıxış etməkdədir. Vaşinqtonun iradəsindən kənar hərəkət edə bilməyən Türkiyə hökumətlərindən fərqli olaraq son onillikdə Ankara artıq tam müstəqil xarici siyasət kursuna malikdir, eyni zamanda suveren haqları ilə bağlı məsələlərdə heç kimlə məsləhətləşməyə ehtiyac duymur. Özlüyündə NATO-nun mühüm hərbi gücü olmasına baxmayaraq Türkiyə eyni zamanda müstəqil müdafiə qabiliyyəti formalaşdırmağa çalışır və özünün müdafiə sənayesi məhsulları hesabına regionun yüksələn ulduzu kimi çıxış etməkdədir. Ötən dövr ərzində Türkiyəyə qonşu dövlətlərdə, xüsusən İraq və Suriyada Amerika Birləşmiş Ştatlarının imkanlarını məhdudlaşdırmağa çalışan addımları Türkiyə tərəfindən neytrallaşdırılmış, əksinə, Türkiyə istər Şimali İraq, istərsə də Şimali Suriyada öz təhlükəsizliyini təmin edə biləcək kordon formalaşdırmağa çalışır. Bu isə Vaşinqtonu regionda ənənəvi siyasət kursunu dəyişməyə və Türkiyəyə münasibətdə daha fərqli rəqəsdən baxmağa məcbur edir. Əlbəttə, uzun müddət regionda yeganə hakimi-mütləq rolunu oynamış Vaşinqton üçün bu prosesləri qəbul etmək asan deyil. Bu mənada, ötən dövr ərzində Türkiyə və Amerika Birləşmiş Ştatları arasında zamanla gərginləşən və həttə diplomatik toqquşma həddinə çatan münasibətlərə şəhidlik etmişik. Amerika Birləşmiş Ştatları Türkiyəyə münasibətdə açıq ittihamlardan çəkinməmiş, müqavilə öhdəliyinə baxmayaraq müasir qırıcların Türkiyəyə verilməsi prosesini hələ də ləngitməkdədir. Lakin gözlənilənlərə rəğmən Türkiyə bu prosesdən zəif çıxmamış, əksinə,

Ərdoğan ABŞ-da nələri razılaşdıracaq - rəylər

Vaşinqton-Ankara münasibətlərində yeni səhifə açıla bilər

özünün müdafiə qabiliyyətini xeyli yüksəltmiş, xüsusən insansız hava araçlarının tək-milləşdirilməsi, bu istiqamətdə ən müasir standartlara cavab verən aparatların formalaşdırılması ilə nəinki regionun, bütövlükdə dünyanın aparıcı güclərindən birinə çevrilmişdi. Bu pilotsuz uçuş aparatları istər İkinci Qarabağ müharibəsi, istər Türkiyənin İraqın və Suriyanın şimalında həyata keçirdiyi antiterror tədbirləri, istərsə də Rusiya-Ukrayna münaqişəsində kifayət qədər uğurla tətbiq olunmaqla Vaşinqtona bir daha sübut olundu ki, Türkiyə özü nəinki ehtiyac duyan, artıq bu tip texnologiyaları ixrac edən qüdrətli dövlətə çevrilib. Bütün bunların fonunda, Vaşinqtonun paralel gediləri deməyə əsas verir ki, Amerika Birləşmiş Ştatları özünün regiona münasibətdə yanlış siyasətinin fərqi nə qədər aydınlaşdırmaq istəyir. Lakin eyni zamanda o da görünməkdədir ki, Amerika Birləşmiş Ştatları və bu ölkənin rəhbərlik etdiyi Qərb qütbü hələ də köhnə status-kvonun bərpası niyyətlərindən əl çəkməmiş və Türkiyə rəhbərliyinin özünün də qeyd etdiyi kimi, "parçala və hökm sür" siyasətini davam etdirmək üçün son günlər Suriya və Türkiyə sərhədlərində, habelə Türkiyənin cənub-şərq əyalətlərində müşahidə olunan gərginliklər də məhz bu prosesin nəticəsidir. Bütün bunların fonunda güclənən Türkiyə ilə bölgədə əvvəlki kimi tək hökmran mövqeyini qoruya bilməyən Amerika Birləşmiş Ştatları arasında ən yüksək səviyyədə növbəti təmaslar bu proseslərə aydınlıq gətirilməsi üçün mühüm imkan olacaq. Digər tərəfdən, ha-

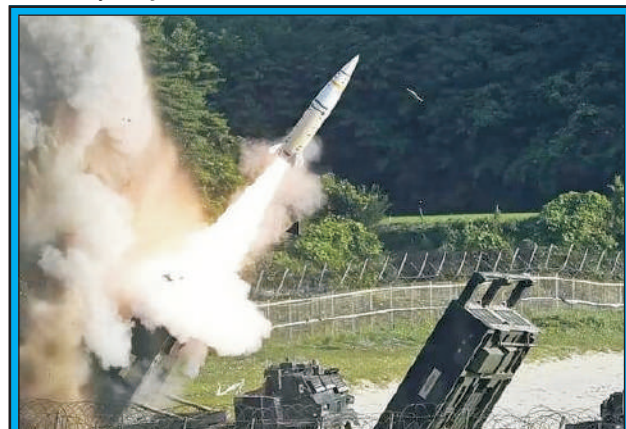
zırda dünyada qütbləşmənin dərinləşməsinə səbəb olan əsas hadisə - Rusiya-Ukrayna münaqişəsi fonunda Ankaranın Moskva ilə xüsusi istiqamətdə münasibətləri fonunda Qərb qütbünün NATO-nun üzvü kimi Türkiyənin mövqeyini birinci ağızdan dinləməsi zərurətə çevrilir. Digər tərəfdən, heç şübhəsiz ki, təmaslar zamanı Azərbaycanın Ermənistan və havadarları üzərində böyük Zəferinin ardınca Cənubi Qafqazda yaranan yeni reallıq, habelə Azərbaycan-Türkiyə tandeminin formalaşdırıldığı yeni təhlükəsizlik konfiqurasiyası əsas müzakirə mövzularından biri olacaq. Habelə Azərbaycanın öndərliyində Türk dünyasının yeni birlik konfiqurasiyası, Şərq-Qərb və Şimal-Cənub dəhlizində Türk Dövlətləri Təşkilatının həlledici rolunu üstlənməsi bu görüş zamanı diqqətə alınacaq məsələlərdən hesab olunmalıdır. Bu mənada, cənab Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Vaşinqtona səfəri yalnız Türkiyə-Amerika Birləşmiş Ştatları münasibətləri fonunda yox, bütövlükdə regional məsələlərin müzakirəsi, xüsusən yaranmış yeni reallıqların NATO çərçivəsində kommunikasiyası üçün mühüm imkan sayılmalıdır".

AĞ Partiya başqanının müşaviri, siyasi şərhçi Azər Hüseynov bütün dünyada Ərdoğan kimi liderə ehtiyacın duyulduğunu qeyd etdi: "ABŞ-Türkiyə münasibətləri nə qədər pis olsa da, hər iki dövlət NATO üzvüdür. ABŞ Yaxın Şərqdə Türkiyəsiz iş görə bilməz. Bəzən bu əməkdaşlıq vasitəçilik üçün lazımdır, bəzən də birgə fəaliyyət üçün. Dünyanın 3-cü dünya müharibəsinə girməməsi

bətlərin normallaşmasını müşahidə edəcəyimizi düşünürəm. Donald Tramp hər zaman bu məsələni qabardırdı ki, biz boş yerə Yaxın Şərqdə trilyonlar itirdik. Hətta Avropa ölkələrini də tənqid edirdi ki, NATO-ya veriləcək pulları vaxtında vermirlər və biz onları qorumağa borclu deyilik. Belə bir situasiyada ən çox ehtiyac duyulan, Avropanın təhlükəsizliyinin də əslində təminatçısı kimi çıxış edən Türkiyədir. Bütün bunlarla yanaşı, həm də Rusi-

ya-Ukrayna savaşının yaratmış olduğu reallıqlar kontekstində Türkiyə vacib tərəfdədir. Belə ki, həm Qara dənizin təhlükəsizliyi məsələsi, həm də perspektivdə danışıqlar üçün vasitəçi missiyasını daşıya biləcək Türkiyə ABŞ üçün həyati əhəmiyyət daşıyır. O nöqtəyi-nəzərdən Ankara-Vaşinqton münasibətlərinin müsbət istiqamətdə inkişafının müşahidə edə bilərik".

□ **Cavansir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

Rusiyanın aviazərbələri nəticəsində 28 nəfər ölüb

Rusiyanın Ukraynanın müxtəlif ərazilərinə endirdiyi aviazərbələr nəticəsində ölənlərin sayı 28 nəfərə çatıb.

APA-nın "PressOrg" saytına istinadən xəbərinə görə, bu barədə ölkənin daxili işlər naziri İqor Klimentko "Telegram" hesabında məlumat verib.

O bildirib ki, ölənlərin 17 nəfəri paytaxt Kiyevin, 11 nəfəri isə Dnəprin sakinləridir.

Nazirin sözlərinə görə, aviasiya hücumları zamanı 112 nəfər yaralanıb.

İ. Klimentko onu da vurğulayıb ki, hücumlar zamanı bir neçə yaşayış binası, xəstəxana və biznes mərkəzi də daxil olmaqla, bəzi infrastruktur obyektlərinə ciddi ziyan dəyib.

Mirzoyan NATO-nun sammitində iştirak etmək üçün ABŞ-a gedir

Iyulun 9-da Ermənistanın xarici işlər naziri Ararat Mirzoyan NATO-nun yaranmasının 75 illik yubiley tədbirlərində iştirak etmək üçün ABŞ-a səfər edəcək.

APA-nın "Sputnik Armenia"ya istinadən xəbərinə görə, bu barədə qurumun mətbuat katibi Ani Badalyan məlumat verib.

Qeyd edək ki, bir qədər əvvəl ABŞ dövlət katibinin köməkçisi Ceyms O'Brayen NATO-nun zirvə görüşü çərçivəsində ölkəsinin təşəbbüsü ilə Azərbaycan və Ermənistan XİN başçıları arasında görüşün keçiriləcəyini açıqlayıb.

Dünya global aclıq təhlükəsi ilə bərabər hazırda həm də qida təhlükəsizliyi probleminin dərinləşməsi ilə mübarizə aparmaqdadır. Yer kürəsinin bir ərazisində insanlar yeməyə nələrsə tapmaqda çətinlik çəkdiyi bir dövrdə digər qismində hazır qidaların yaratdığı problemləri aşmağa çalışırlar.

Bu, xüsusilə dünyada ən çox qida israf edən inkişaf etmiş ölkələrdə özünü daha qabarıq büruzə verir. İnsan həyatını asanlaşdıran, əziyyətsiz qidalanmanı təmin edən üsullar çoxaldıqca, onlardan istifadə ilə istehlak olunan məhsulların orqanizmə zərərli də artır. Bir çox hallarda belə qidaların başdansıvdu istehsalı, həmçinin saxlanma və daşınmasında yol verilən nöqsanlar onlarla, yüzlərlə insanın həyatına ağır zərbələr vurur.

Belə hallardan biri qida təminatında dünyada öndə gedən ölkələrdən biri olan Fransada yaşanır. Məhsulları bütün dünyanın mağazalarında əlçatan olan "Nestle" firmasının istehsal etdiyi "Buitoni" dondurulmuş pizzasından kütləvi zəhərlənmə yaşanır. 2022-ci ildə baş verən hadisə nəticəsində yüzlərlə insan xəstəxanalara axışır, 2 uşaq həyatını itirir. Pizzanın içində E.coli olub. "Buitoni" pizzasının istehsalı o vaxtdan dayandırılıb. 2023-cü ildə "Nestle" 63 qurban və onların ailələri ilə kompensasiya razılaşması əldə edib.

Lakin Fransa prokurorluğu 2022-ci ilin martında başlayan araşdırmaları davam etdirir və prokurorlar "Buitoni" dondurulmuş pizzasından kütləvi zəhərlənmə ilə əlaqədar "Nestle" şirkəti və onun yerli törəməsi olan "Societe des Produits Alimentaires de Caudry"-yə (SPAC) qarşı qəsdən adam öldürmə ittihamı irəli sürüblər. İsveçrə şirkətinin nümayəndəsi bildirir ki, ittiham iyulun 2-də və 4-də irəli sürülüb, lakin istintaq davam edir, istintaq hələlik heç bir nəticə çıxarmayıb və məhkəmənin vaxtı təyin edilməyib. Fabriki təhlükəli pizza istehsal edən SPAC bu vəziyyətdə baş verənlərə görə bütün məsuliyyəti öz üzərinə götürmək niyyətində olduğunu elan edib.

"Nestle" nə qədər ağır təzminat ödəsə belə, aydın məsələdir ki, 2 uşağın yaşamını bərpa etmək mümkün olmayacaq.

Fransa qida sənayesində ən yüksək texnologiyalara, keyfiyyət və qida təhlükəsizliyinə dair ən sərt tələblərə malik ölkələrdən biridir. Belə bir ölkədə və "Nestle" kimi çox məşhur şirkətin müəssisəsində qida istehsalında insan həyatına ölümcül təsir edən nöqsana yol verilməsi bir daha sübut edir ki, qida sənayesinə - ilkin istehsalatdan başlayaraq, idxala və son satışa qədər çox ciddi nəzarət sistemi qurulmalıdır.

Zəhərlənmələr, təhlükəli qidalar, sahibkarların, məmurların sui-istifadəsi...

Pərakəndə satış şəbəkələri və bazarlarda inhisarlaşmanın yüksək səviyyəsi effektiv nəzarət imkanlarını xeyli dərəcədə məhdudlaşdırır

Bu il mayın 7-də Azərbaycanın Zaqatala rayonunda kütləvi zəhərlənmə qeydə alınıb. Yerli xəstəxanaya 40 nəfərə yaxın sakin tibbi yardım üçün müraciət edib, onlardan 15 nəfəri uşaq olub. Azərbaycan Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin apardığı araşdırmalar nəticəsində məlum olub ki, sakinlərin zəhərlənməsinə yedikləri döner səbəb olub. Bildirilib ki, zərərçəkənlərin ifadələri əsasında qida məhsulunun istehsal olunduğu işə müəssisəsinə ("Şef Döner") baxış keçirilib. Müayinələrin aparılması üçün məhsullardan və qida ilə təmasda olan səthlərdən nümunələr götürülərək Azərbaycan Qida Təhlükəsizliyi İnstitutunun müvafiq laboratoriyalarına təqdim olunub. İlkin araşdırma zamanı çiy dönerin müəssisənin daxilində hazırlandığı müəyyən edilib.

Faktla bağlı qanunvericiliyə uyğun olaraq dönerxananın fəaliyyəti məhdudlaşdırılıb. Obyektlə bağlı digər nəzarət tədbirləri aparılmaqdadır. Araşdırma nəticəsində müəyyən edilib ki, zəhərlənməyə səbəb dönerlərin hazırlanması (o cümlədən çiy dönerlərin hazırlanması) və istehlakçılara təqdim edilməsi zamanı ciddi sanitariya-gigiyenik pozuntulara yol verilməsi və ikincili çirklənməyə səbəb olmasıdır.

Çox maraqlıdır ki, AQTA 2023-cü ildə "Şef Döner" in sahibini məhz qida təhlükəsizliyi tələblərinin pozulması faktı üzrə cərimələyibmiş: "Agentlik tərəfindən hə-

min ünvanda aparılan monitorinq zamanı toyuq dönerində E.Coli aşkar edildiyi üçün 2023-cü il 14 dekabr tarixində "Şef Döner" ictimai işə müəssisəsində plandan kənar yoxlama keçirilib, aşkarlanmış uyğunsuzluqların aradan qaldırılması istiqamətində icrası məcburi göstərişlər verilib, müəssisənin sahibinə cərimə tətbiq edilib".

AQTA 2024-cü ilin mayına qədər 58 dönerxanada yoxlama aparıldığını açıqlayıb. Məlumatla görə, yoxlamalar zamanı 18 dönerxanada sanitariya-gigiyenik vəziyyətin qənaətbəxş olmadığı aşkarlanıb. Uyğunsuzluq aşkarlanan obyektlərin fəaliyyəti ilə bağlı müvafiq məhdudlaşdırıcı qərarlar qəbul edilib.

Zaqatalada baş verən hadisə göstərir ki, AQTA-nın tətbiq etdiyi məhdudlaşdırıcı tədbirlər, hətta cərimə problemi aradan qaldırmayıb. İşə müəssisəsi yenə qida təhlükəsizliyi tələblərini qulaqardına vurmağa davam edib. Bu isə daha sərt addımların atılmasını vacib edir.

Qeyd edək ki, Azərbaycanda yalnız döner və ictimai işə müəssisələrində qida məhsullarının hazırlanması zamanı deyil, qida məhsullarının daşınması, saxlanması, hətta pərakəndə satışı zamanı tələblərə əməl olunmaması halları geniş yayılıb. Hazırda ölkənin bazar-dükanlarında müxtəlif qida məhsullarının saxlanma rejiminə, şəraitinə əməl olunmaması ən böyük problemlərdən biridir. Xüsusi-

lə ot, balıq, toyuq məhsulları ilə bağlı vəziyyət daha pisdır. Və bu problemə həm açıq bazarlarda, həm də iri supermarketlərdə rast gəlmək mümkündür.

Əgər bazarlarda bir çox hallarda açıq formada, sanitariya-gigiyenik tələblərə əməl olunmadan mənşəyi məlum olmayan toyuq, balıq eti satışı üstünlük təşkil edirsə, supermarketlərdə bunu soyutma sisteminin düzgün işinin təmin edilməməsi, məhsulların birlikdə saxlanma tələblərinin pozulması halları daha çoxdur. Bir çox hallarda hətta böyük supermarketlərdə belə elektrik enerjisinə qənaət məqsədilə gecələr soyuducular söndürülür, səhər işə salınır. Qışda bu, elə də ciddi fəsad verməyə də, yayın isti günlərində məhsullara böyük zərər deyir. Gündəlik alış-veçəriş edən hər kəs bəzi ən məşhur supermarketlərdə belə kərə yağı, şor və sair məhsulların bağlamalarının formasının dəyişdiyini müşahidə edə bilər. Eyni zamanda çox tez-tez rast gəlik ki, buzlu, yaxud soyudulmuş toyuq alanlar buzlu toyuğun içində iri buz parçasından, təzə toyuq alanlar isə otin qızarmış olmasından narazılıq edir, istehlakçı günahlandırılır. Lakin az adam bilir ki, hər iki problem toyuq eti saxlanan soyuducunun uzun müddət söndürülməsi zamanı yaranır...

Bir sıra mütəxəssislər bu kimi halların qarşısını almaq üçün sahibkarlıq sahəsində

yoxlamaları qadağan edən qanunun ləğv olunmasını təklif edirlər. Bildirilir ki, bəzi sahibkarlar qanunun yaratdığı şəraitdən sui-istifadə edirlər.

Xatırladaq ki, 2015-ci il noyabrın 1-də qəbul edilən "Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların dayandırılması haqqında" qanun müxtəlif dövlət qurumlarının sahibkarlıq subyektlərində aparıqları çoxsaylı yoxlamaları (Baş Prokurorluğun korupsiya cinayətlərinin araşdırılması üzrə apardığı yoxlamalar istisna olmaqla) dayandırmışdı. Ötən müddət ərzində qanuna çoxsaylı dəyişikliklər edilərək, yoxlamalarına icazə verilən qurumların sayı xeyli artırılıb. Hazırda qanunun 2.1-ci maddəsində nəzərdə tutulan yoxlamalar bunlardır: vergi yoxlamaları, maliyyə bazarları sahəsində aparılan yoxlamalar, gömrük auditi, müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən özəl tibb fəaliyyətinin subyektlərində aparılan yoxlamalar, eləcə də dərman vasitələrinin keyfiyyəti, təhlükəsizliyi qaydalarına riayət edilməsi və qida məhsullarının təhlükəsizliyinə nəzarətin həyata keçirilməsi ilə bağlı yoxlamalar, yanğın nəzarəti, tikintiye dövlət nəzarəti, təhlükə potensialı obyektlərin və dağ-mədən sahələrinin təhlükəsiz istismarına nəzarət və radiasiya təhlükəsizliyinə nəzarət sahəsində yoxlamalar, enerji, su, istilik, kanalizasiya və qaz təchizatı müəssisələrinin səlahiyyətli nümayəndələri tərə-

findən sahibkarlıq subyektlərinin elektrik, su, istilik və qaz saygacalarının göstəricilərinin oxunması zamanı müəyyən edilən həmin saygacalara müdaxilə, habelə saygacdən kənar paylayıcı şəbəkəyə qanunsuz qoşulma (təchizat müəssisəsinin razılığı olmadan şəbəkəyə qoşulma) hallarının araşdırılması ilə bağlı yoxlamalar, "Cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın itirilməsinə və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında" qanunun tələblərinə əməl edilməsinə nəzarətin həyata keçirilməsi ilə bağlı həmin qanunla müəyyən edilmiş nəzarət orqanları tərəfindən həyata keçirilən yoxlamalar, habelə insanların həyat və sağlamlığına, dövlətin təhlükəsizliyinə və iqtisadi maraqlarına mühüm təhlükə yaranan hallar üzrə siyahısı müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən edilən yoxlamalar. Həmin yoxlamalar müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən edilən məhdudiyyətlər nəzərə alınmaqla aparılır.

Lakin nəzərə alsaq ki, qida təhlükəsizliyi ilə bağlı yoxlamaları qanun qadağan etmir, eyni zamanda AQTA-nın sahibkarlıq subyektlərində monitorinqlər aparmaq səlahiyyəti var, onda yuxarıda qeyd olunan qanunun ölkədə qida təhlükəsizliyinin qorunması prosesinə ciddi maneə yaratdığını söyləmək mümkün deyil.

Bu isə o deməkdir ki, qanunvericiliyin yaratdığı imkanlardan sahibkarları boğmamaq şərti effektiv şəkildə istifadə etməklə, qida təhlükəsizliyi kimi çox mühüm sahədə sərt nəzarəti təmin etmək vacibdir. Aydın məsələdir ki, Fransa təcürbesindən gördüyümüz kimi, ən inkişaf etmiş mexanizmlərə malik ölkələrdə belə nəzarətdən yayınma hallarına rast gəlmək olur. Lakin Azərbaycanda pərakəndə satış şəbəkələri və bazarlarda inhisarlaşmanın yüksək səviyyəsi effektiv nəzarət imkanları xeyli dərəcədə məhdudlaşdırır. Burada həmçinin qida təhlükəsizliyinə nəzarət edən əməkdaşların korupsiyaləşmə səviyyəsinin də rolu var. Son illərdə AQTA-nın müxtəlif strukturlarında çalışan şəxslərin rüşvət müqabilində saxtakarlığa əl atdıqlarına dair faktlar da qeydə alınıb.

Qarabağ və Türkiyə-Azərbaycan universitetlərində tibb ixtisası açılması təklifi

Ekspertlər bunu zəruri sayır; gecikmədən addım atmağı tövsiyə edirlər

Ərazi bütövlüyünü bərpa etdikdən sonra Azərbaycan Böyük Qayıdış prosesinə start verib. Qarabağda məskunlaşma sıxlaşdıqca burada spesifik sahə uzmanlarına da ehtiyac yaranır, bu isə ümumilikdə ölkədə kadr bazasının möhkəmləndirilməsini tələb edir. Hazırda ölkədə, xüsusilə bölgələrdə kadr çatışmazlığı olan sahələrdən biri də tibb sektorudur. Xeyli sayda həkim vakansiyası boşdur. Eyni zamanda ölkəmizdən çoxlu sayda həkim müxtəlif səbəblərdən xaricə gedir.

Hazırda Azərbaycanda həkim olmaq üçün cəmi bir neçə ali tibb müəssisəsi mövcuddur: Tibb Universiteti, İ.M.Seçenov adına Birinci Moskva Dövlət Tibb Universitetinin Bakı filialı və Naxçıvan Dövlət Universitetinin tibb fakültəsi. Bu isə həkim olmaq istəyənlər üçün dar bir çərçivədir.

Bu il ölkəmizdə iki yeni nüfuzlu universitet açılır: Qarabağ Universiteti və Türkiyə-Azərbaycan Universiteti. Bu beynəlxalq dərəcəli sayılan ali təhsil ocaqlarında tibb ixtisası yaradılması gözlənilsə də, hələlik reallaşmayıb. Məsələn, Qarabağ Universitetində tibb ixtisası açılarsa, xeyli tələbə həmin təhsil ocağında məmnuniyyətlə təhsil alar, xeyli sayda tələbə bu universitetə cəlb olunar. Bu addım atılmalıdır?

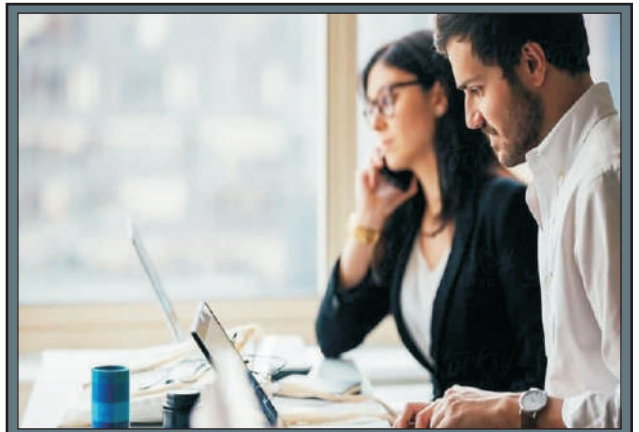
Milli Məclisin Səhiyyə komitəsinin sədr müavini, tibb elmləri doktoru Rəşad Mahmudov “Yeni Müsavat”a açıqlamasında bildirdi ki, ölkədə iki yeni nüfuzlu universitetin açılması çox sevindirici hadisədir: “Cənab Prezident tərəfindən verilmiş qərarla ölkəmizdə iki yeni nüfuzlu universitetin açılması çox sevindirici hadisədir. Hər iki universitetin planlaşdırılması tibb fakültələrinin olması bilinən həqiqətlərdir. Ölkəmizdə son illər səhiyyə sahəsində aparılan islahatlar həm də tibb təhsilinə öz müsbət təsirini göstərir. İstər Azərbaycan Tibb Universitetində, istərsə də İ.M.Seçenov adına Birinci Moskva Dövlət Tibb Universitetinin Bakı filialında tədrisin həm məzmunu, həm səviyyəsinin son illərdə getdikcə artmasının şahidiyik. Amma bütün bunlara baxmayaraq, dünyada tibb sahəsində müşahidə olunan inkişafı reallaşmayıb. Məsələn, Qarabağ Universitetində tibb ixtisası açılarsa, xeyli tələbə həmin təhsil ocağında məmnuniyyətlə təhsil alar, xeyli sayda tələbə bu universitetə cəlb olunar. Bu addım atılmalıdır?”

caq. Rəqabətlik şəraitində keyfiyyət daha da artacaq ki, bu da hər bir vətəndaşa veriləcək tibb xidmətinin səviyyəsinin artmasına kömək edəcək. Bütün sahələrdə, o cümlədən səhiyyə sahəsində aparılan islahatlara ən böyük dəstək səhiyyənin təməli olan tibb təhsilinin, həm həkimlər, həm də orta tibb personalı üçün olan təhsil sisteminin ən yüksək səviyyəyə gətirilməsinə nail olmaqdan keçəcək. Düşünürəm ki, yaxın gələcəkdə həm Qarabağ Universitetində, həm də Türkiyə-Azərbaycan Universitetində tibb fakültəsinin ən yüksək səviyyədə tələbələrini qəbul etməsinin şəhidi olacağıq. Əminəm ki, Qarabağ Universiteti Cənab Prezident tərəfindən qarşıya qoyulan hədəfə uyğun şəkildə, sadəcə, ölkəmizi deyil, regionumuzu dünyada tanıdılacaq ən yüksək səviyyəli təhsil ocağı olacaq”.

Təhsil eksperti Kamran Əsədov “Yeni Müsavat”a mövzunu belə şərh etdi: “Azərbaycanda 51 ali təhsil müəssisəsi var. Bu müəssisələrdə 187 min tələbə təhsil alır. Etiraf edək ki, Qarabağ Universitetinin açılması, həmçinin

Türkiyə-Azərbaycan Universitetinin fəaliyyətə başlaması ali təhsil müəssisələri arasında ciddi rəqabət yaradacaq. Çünki hər iki ali təhsil müəssisəsində işçi heyəti kifayət qədər təcrübəlidir. Bir çox amili nəzərə aldıqda Qarabağ Universiteti və Türkiyə-Azərbaycan Universitetindən gözlənilir çoxdur. İlk növbədə nəzərə çarpan cəhət Türkiyə-Azərbaycan Universitetinin əməkdaşlıq etdiyi universitetlərin kifayət qədər nüfuzlu olmasıdır. 30 ildən sonra Qarabağ Universitetinin fəaliyyətə başlaması ilə bu ərazidə təkcə, orta təhsil yox, həm də ali təhsil bərpa olunacaq. Siyasi diqqətlər də bu ali təhsil müəssisələrinin üzərində olacaq. 2024-cü ildə Qarabağ Universitetində 1200 tələbənin təhsil alacağı proqnozlaşdırılır, amma hesab edirəm ki, bu

ali təhsil müəssisəsində tibb ixtisası da olmalıdır. Çünki işğaldan azad edilmiş ərazilərdə tibbi kadrlara ehtiyacın ödənməsi üçün Qarabağ Universiteti müstəsna rola malikdir. Nəzərə almaq lazımdır ki, kifayət qədər böyük ərazidir və orada yeni infrastruktur qurulur. Bu da o deməkdir ki, ilkin tibbi yardım, hüquq, iqtisadiyyat, kənd təsərrüfatı və digər ixtisaslardan məzun olanlara ehtiyac var. Tələbələrə pulsuz təhsil alması, işçilərə yüksək əməkhaqqının verilməsi universitetlər arasında yeni rəqabət mühiti formalaşdıracaq. Odur ki, bir neçə ildən sonra Qarabağ Universitetinin dünya reytingində olduğunu görə biləcəyik. Fikrimcə, Qarabağ Universitetində tibb fakültəsindən başqa, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə həm də tibb kolleci olmalıdır. Türkiyə-Azərbaycan Universitetində isə Türkiyədən gələn mütəxəssislər kadr hazırlığına təkan verə bilərlər. Bu gün IV ixtisas qrupunda kifayət qədər yüksək bal toplayanlar tibb ixtisasını seçmək istəyirlər, amma plan yerləri olmur. Digər tərəfdən, ölkədə yarana biləcək kadr

Kvotadan əlavə iş yerlərinin yaradılması qaydası təsdiqlənəcək

Kvotadan əlavə iş yerlərinin yaradılması qaydası təsdiqlənəcək. APA-nın xəbərinə görə, bu, Prezident İlham Əliyevin “Məşğulluq haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 25 iyun tarixli 1184-VIQD nömrəli Qanununun tətbiqi barədə” imzaladığı fərmanda əksini tapıb.

Fərmana əsasən, Nazirlər Kabineti üç ay müddətində kvotadan əlavə iş yerlərinin yaradılması qaydasını təsdiq edib Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat verməlidir.

Sosial müdafiəyə xüsusi ehtiyacı olan və işə düzəlməkdə çətinlik çəkən şəxslərin kateqoriyaları üzrə faiz dərəcələri təsdiqlənəcək. Fərmanda bu da əksini tapıb.

Fərmana əsasən, Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi altı ay müddətində:

sosial müdafiəyə xüsusi ehtiyacı olan və işə düzəlməkdə çətinlik çəkən şəxslərin kateqoriyaları üzrə faiz dərəcələrini təsdiq edib Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat verməlidir. Eyni zamanda ƏƏSMN-ə 6 ay müddətində məqsədli proqramların həyata keçirilməsi çərçivəsində işəgötürən tərəfindən yaradılan hər iş yerinə görə iqtisadi fəaliyyət növlərinin xüsusiyyətləri nəzərə alınmaqla ayrılacaq vəsaitin məbləğini təsdiq edib Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat vermək tapşırılır.

Fərmanla məqsədli proqramların həyata keçirilməsi qaydası da hazırlanacaq.

Fərmana əsasən, Nazirlər Kabineti üç ay müddətində məqsədli proqramların həyata keçirilməsi qaydasını təsdiq edib Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat verməlidir.

Rayonlarda leysan olacaq, çaylardan daşqın və sel keçəcək

Azərbaycanın rayonlarında iyulun 9-dan 10-u gündüzədək əsasən dağlıq və dağətəyi rayonlarda fasilələrlə yağış yağacağı gözlənilir.

Bu barədə APA-ya Milli Hidrometeorologiya Xidmətindən məlumat verilib.

Bildirilib ki, ayrı-ayrı yerlərdə (Qazax-Gəncə, Balakən-Şəki, Quba-Qusar, Daşkəsən-Gədəbəy, Qarabağ bölgəsində) yağıntıların leysan xarakterli olacağı, şimşək çaxacağı, dolu düşəcəyi ehtimalı var.

Çaylarda sululuğun artacağı, Böyük və Kiçik Qafqazın bəzi çaylarından qism müddətli daşqın və sel keçəcəyi gözlənilir.

çatışmazlığının qarşısının alınması üçün də tibb ixtisasının daha çox universitetdə tədris olunması məqsəduyğun olar”.

Təhsil eksperti Elçin

Əfəndi də Qarabağ Universitetində tibbyönlü ixtisasların açılmasının zəruri olduğunu bildirib.

□ **Nigar HƏSƏNLİ,**
“Yeni Müsavat”

Son günlərdə Azərbaycanda polisə qarşı silahlı müqavimət göstərilməsi nəticəsində 4 DİN əməkdaşı həlak olub.

İyunun 24-də paytaxtın Xəzər rayonu, Şüvəlan qəsəbəsində əvvəllər dəfələrlə məhkum olunmuş, axtarışda olan 1986-cı təvəllüdlü Rövşən Oqtay oğlu Allahverdiyev polis əməkdaşları tərəfindən saxlanılarkən silahlı müqavimət göstərərək, 3 polisi, bir mülki şəxsi qətlə yetirib. İyulun 6-da isə paytaxtın Suraxanı rayonunda əvvəllər Cinayət Məcəlləsinin müxtəlif maddələri ilə 8 dəfə məhkum olunmuş, oğurluq əməllərinə görə axtarışda olan 1983-cü il təvəllüdlü Mehman Səlahəddin oğlu Məmmədov polis əməkdaşı tərəfindən saxlanılarkən üzərində olan kəsici alətlə müqavimət göstərərək, 3 polisi, bir mülki şəxsi qətlə yetirib. İyulun 6-da isə paytaxtın Suraxanı rayonunda əvvəllər Cinayət Məcəlləsinin müxtəlif maddələri ilə 8 dəfə məhkum olunmuş, oğurluq əməllərinə görə axtarışda olan 1983-cü il təvəllüdlü Mehman Səlahəddin oğlu Məmmədov polis əməkdaşı tərəfindən saxlanılarkən üzərində olan kəsici alətlə müqavimət göstərərək, 3 polisi, bir mülki şəxsi qətlə yetirib. İyulun 6-da isə paytaxtın Suraxanı rayonunda əvvəllər Cinayət Məcəlləsinin müxtəlif maddələri ilə 8 dəfə məhkum olunmuş, oğurluq əməllərinə görə axtarışda olan 1983-cü il təvəllüdlü Mehman Səlahəddin oğlu Məmmədov polis əməkdaşı tərəfindən saxlanılarkən üzərində olan kəsici alətlə müqavimət göstərərək, 3 polisi, bir mülki şəxsi qətlə yetirib.

Bəllidir ki, Azərbaycanda polis ən kritik anda silah tətbiq edir. Polisin əvvəllər dəfələrlə məhkum olunmuş şəxsi sax-

Polisin təhlükəli canini saxlayarkən silah tətbiqi səlahiyyəti artırılmalıdır - rəy

İctimai Şura DİN əməkdaşlarına qarşı müqavimət göstərilməsi, zor tətbiq edilməsi, hədə-qorxu gəlinməsi, yalan məlumatlar yayılması hallarına qarşı qanunvericiliyin ən sərt formada tətbiqinə çağırır

Polisin fəaliyyətində istifadə edilən xüsusi vasitələr və fiziki güc haqqında danışarkən "Polis haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun ümumi müddəaları və 26-cı maddəsi ilə "Polis tərəfindən fiziki qüvvənin, xüsusi vasitələrin və ya odlu silahın tətbiqi" adlı maddəsinin məzmununa diqqət edilməlidir. Polis əməkdaşı onun qanuni tələblərini icra etməyən hər hansı şəxsə qarşı yalnız aşağıdakı hallarda fiziki qüvvə tətbiq edə bilər:

Mahmud Hacıyev deyir ki, dünyada bu məsələ ilə bağlı fərqli yanaşmalar var. Məsələn, ABŞ-da vətəndaşlara qarşı polis olduqca sərt davranır, silah tətbiqi isə adi haldır: "2015-ci ilin "Vaşinqton Post" statistik məlumatlarına əsasən yazı hazırlamışdı. Aydın olmuşdu ki, polis gündə 2 nəfərdən çox adam öldürür. 2015-ci ilin ilk 5 ayı ərzində polis ölkə boyu 385 adam öldürmüşdü. Keçmiş polis reisi, qərargahı Vaşinqtonda yerləşən Polis

dövlət başçısının rəhbərliyi, nəzarəti və daxili işlər orqanlarının fədakar xidməti nəticəsində Azərbaycan bu sahədə ciddi uğurlar edib. Xüsusən xarici təhdidlərin artdığı, transmilli mütəşəkkil cinayətkarlığın müasir texnologiyalarla geniş imkanlar əldə etdiyi, narkotik maddələrin yeni istehsal üsulları və onlayn satışının, kibercinayətkarlıqla bağlı texnoloji inkişafın vüsət aldığı indiki dövrdə Azərbaycan polisi kriminogen durumu fasiləsiz nəzarətdə saxlayır,

İqtisadiyyat Nazirliyinə yeni səlahiyyət verildi

Prezident İlham Əliyev "Avropa Komissiyasının Qeydiyyatına Alınmış İxracatçılar Sistemindən Azərbaycan Respublikasının istifadəsi ilə bağlı bəzi məsələlər haqqında" fərman imzalayıb.

APA xəbər verir ki, fərmana əsasən, müəyyən edilib ki, Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi Avropa Komissiyasının Qeydiyyatına Alınmış İxracatçılar Sistemindən (REX) istifadə məqsədilə ixracatçıların qeydiyyatına alınması barədə təsdiqedic kodun verilməsini, Ümumiləşdirilmiş Preferensiyalar Sistemi (GSP) daxilində birtərəfli qaydada tarif preferensiyalarının (güzeştlərinin) verilməsi ilə bağlı Avropa İttifaqına üzv olan dövlətlərdən, habelə Norveç Krallığından və İsveçrə Konfederasiyasından daxil olan sorğuların cavablandırılmasını və bu çərçivədə digər işlərin həyata keçirilməsini təmin edən vahid səlahiyyətli orqandır.

Nazirlər Kabineti bu fərmandan irəli gələn məsələləri həll edəcək.

İqtisadiyyat Nazirliyi:

- Fərmanda nəzərdə tutulmuş ixracatçıların qeydiyyatına alınması barədə təsdiqedic kodun verilməsi və daxil olan sorğuların cavablandırılması qaydalarını dörd ay müddətində təsdiq edib Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

bu fərmandan irəli gələn digər məsələlərin həlli üçün zəruri tədbirlər görsün.

Xarici İşlər Nazirliyi bu fərmanın 1-ci hissəsi ilə Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyinin vahid səlahiyyətli orqan müəyyən edilməsi barədə Avropa İttifaqına üzv olan dövlətlərə, Norveç Krallığına və İsveçrə Konfederasiyasına müvafiq bildiriş göndərsin.

layarkən, xüsusilə təhlükəli residivist tutarkən silah tətbiqi məsələsinə yenidən baxılmalıdır. Belə şəxslər saxlanılarkən polisin silah tətbiqinə dair səlahiyyətləri artırılmalıdır?

Sabiq polis reisi Mahmud Hacıyev "Yeni Müsavat"a deyib ki, "Polis haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda polis əməkdaşı tərəfindən fiziki gücün, odlu silahın və xüsusi vasitələrin tətbiqinin hüquqi əsasları var: "Heç kim belə hadisələrdən sığortalınamayıb. Əməliyyat zamanı odlu silahın tətbiqi məsələsinə gəlincə, polis hər zaman cinayətkarı zərərçəkmişdir. Silah tətbiq etsə, çoxsaylı ölümlər, xəsarət alanlar ola bilər. Bu baxımdan hər əməliyyat zamanı silah tətbiq etmək düzgün deyil. Azərbaycan Respublikası ərazisində hüquq-mühafizə fəaliyyəti subyektlərindən biri də polisdır.

- hazırlanan və ya törədilən cinayətin qarşısı alındıqda;

- inzibati xəta və ya cinayət törədən şəxs tutulduqda;

- hər hansı hüquqpozmanın törədilməsində güc işlədikdə.

Xüsusi təyinatlı inzibati məcburet tədbirlərinin böyük hissəsi zəruri müdafiə institutunun istifadə edilməsi ilə tətbiq edilir. İnzibati Xətlər Məcəlləsi və Cinayət Məcəlləsi ilə müəyyən edilmiş zəruri müdafiə vəziyyətinə müvafiq olaraq hüquqpozmaların qarşısının alınması və hüquqpozma törədən şəxslərin tutulması üzrə hətta əgər bu hərəkətlərlə hüquqpozma törədən şəxsə çarəsizlikdən ziyan vurulsa belə, polis əməkdaşlarının hərəkətləri qanunauyğun, ictimai faydalı hesab edilir və buna görə məsuliyyətə səbəb olunmur. Bununla belə, silah müstəsna hallarda tətbiq edilir".

Fondunun prezidenti Cim Buerman "Vaşinqton Post" qəzetinə demişdi ki, vəziyyətlə əlaqədar düzgün informasiya olmasa, polis tərəfindən atəş açılması hallarının azaldılması mümkün olmayacaq. Məqalə müəllifi düşünür ki, hadisə qurbanlarının 80 faizi ölümə səbəb ola biləcək potensial əşyalarla silahlanıb, lakin ölənlərin 40 faizi silahsız olmayıb. Statistikaya əsasən, 2008-ci ildən ABŞ-da hər il polis əməkdaşlarının əli ilə orta hesabla 400 vətəndaş öldürülüb. ABŞ Federal Təhqiqatlar Bürosunun (FTB) məlumatına görə, ABŞ polisi 2005-ci ildə 928 nəfər, 2009-cu ildə 414 nəfər mülki şəxsi öldürüb".

Daxili İşlər Nazirliyi yanında İctimai Şura məsələ ilə bağlı bəyanat yayıb. "Ölkəmizdə cinayətkarlığa qarşı mübarizə, ictimai qaydanın, ictimai təhlükəsizliyin qorunması diqqət mərkəzindədir və

ictimai asayışı layiqincə qoruyur. Cinayətkarlıqla mübarizənin nəticələri baxımından Azərbaycan artıq uzun illərdir ki, nəinki MDB, həmçinin Şərqi Avropa məkanında ən təhlükəsiz və cinayətkarlıqla mübarizədə ən yüksək göstəriciləri olan ölkələrdən biridir. Bu gün Azərbaycan cinayətkarlığa qarşı mübarizə və əmin-amanlığın qorunması sahəsində də ən uğurlu ölkələrdəndir. Həyata keçirilən kompleks tədbirlər, polisin sistemli və məqsədyönlü fəaliyyəti ölkəmizdə cinayətlər, eləcə də onların subyektlərinin kriminal aktivlik səviyyəsinin azalmasını şərtləndirmişdir", - deyərək bəyanatda bildirilir: "...Polisin üzərinə düşən vəzifələri məsuliyyətlə yerinə yetirməsi, cinayətkarlığın bütün formalarına qarşı prinsipi al mövqe tutması, cəmiyyətlə yüksək səviyyədə kommunikasiyası, vətəndaş cəmiyyəti ilə əməkdaşlığı ictimaiyyət tə-

rəfindən təqdir olunur və yüksək qiymətləndirilir. Bununla belə, bəzi hallarda polisə qarşı haqsız, qərəzli, qeyri-obyektiv münasibətin şahidi oluruq. Polisin fəaliyyətinə kölgə salmaq üçün böhtan və şayiələr yayılır, faktlar, məlumatlar təhrif edilir və bu formada ictimailəşdirilir. Daxili İşlər Nazirliyi yanında İctimai Şura bu cür halları qəti şəkildə pisləyir və qınayır. Eyni zamanda İctimai Şura ictimaiyyəti, medianı, vətəndaş cəmiyyətini, ictimai rəy liderlərini bu cür hallara qarşı bəşşəm, sərt mövqe tutmağa çağırır.

Bugünlərdə xidməti vəzifələrini yerinə yetirən zaman polis əməkdaşlarının həlak olması bütün cəmiyyətimizi sarıtdı. Bir daha nümayiş olundu ki, polis əməkdaşları canlarını bahasına olsa da asayışı qoruyurlar və son ana qədər polis andına sadıq qalıb vəzifələrini yerinə yetirirlər. Bu nümunələr polis əməkdaşla-

rını qorumaq, onların xidmətini layiqincə qiymətləndirmək barədə əlavə tədbirlərə olan ehtiyacı bir daha diqqətə çatdırdı.

Daxili İşlər Nazirliyi yanında İctimai Şura xidməti vəzifələrini yerinə yetirən polis əməkdaşlarına qarşı müqavimət göstərilməsi, zor tətbiq edilməsi, hədə-qorxu gəlinməsi, yalan məlumatlar yayılması hallarına qarşı qanunvericiliyin ən sərt formada tətbiqinə çağırır. Bu cür hüquqazidd əməllərə görə qanunvericiliyin sərtləşdirilməsini vacib hesab edir və müvafiq dövlət orqanlarını bu istiqamətdə addımlar atmağa çağırır.

Daxili İşlər Nazirliyi yanında İctimai Şura polis əməkdaşlarının sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi istiqamətində kompleks tədbirlərin görülməsini vacib sayır və hökuməti bu istiqamətdə addım atmağa çağırır".

✎ **Elsən MƏMMƏDƏLİYEV,**
"Yeni Müsavat"

Orbanın "sülh missiyası" səfərləri davam edir, Çinə səfər nə ilə yadda qaldı

Rusiya Çinin mövqeyi ilə razıdır, Ukrayna bu planı qəbul edilməz, mümkün danışıqları isə tələ adlandırır

Macaristanın baş naziri Viktor Orban Çin Xalq Respublikasına (ÇXR) səfər edib.

AzərTAC xəbər verir ki, iyulun 8-də Viktor Orbanın ÇXR sədri Si Cinpinlə görüşü olub.

Viktor Orban Pekində səfərdə olarkən sosial şəbəkədə Çinin Rusiya-Ukrayna müharibəsindəki rolu barədə paylaşım edib. O yazıb ki, Çin Ukrayna münaqişəsinin nizamlanması üçün əsas ölkədir. **Sitat:** "Çin sülh üçün şərait yaratmaqda əsas gücdür. Buna görə də mən Budapeşte rəsmi səfərimdən cəmi iki ay sonra Pekində sədr Si Cinpinlə görüşməyə gəldim", - deyər Orban bildirib.

Pekində səfərdə olan Macarıstanın baş naziri Çin Xalq Respublikasının sədri Si Cinpinlə görüşdə Ukrayna böhranına dair geniş fikir mübadiləsi aparıb.

Çinin rəsmi mediası xəbər verir ki, görüşdə Viktor Orban Ukraynaya və Rusiyaya son səfərləri haqqında məlumat verib. Macarıstan baş nazirinin Ukrayna böhranının siyasi həlli istiqamətində söylədiyi yüksək qiymətləndirən ÇXR sədri ölkəsinin məsələ ilə bağlı mövqeyini xatırladı. Si Cinpin tezliklə atəşkəsin və siyasi nizamlanmanın bütün tərəflərin maraqlarına cavab verdiyini vurğulayaraq, döyüş sahəsinin geniş-

lənməsinin qarşısını almaq, hərbi əməliyyatları artırmaq, tərəflərin atəşi alovlandırmaq prinsiplərinə riayət etməklə vəziyyətin sakitləşdirilməsinin prioritet olduğunu söyləyib.

Çin lideri beynəlxalq ictimaiyyəti iki tərəf arasında birbaşa dialoq və danışıqların bərpasına şərait yaratmağa, bu prosesə dəstək verməyə çağırıb. Bildirib ki, yalnız bütün böyük ölkələr mənfi deyil, müsbət enerji sərbəst edərsə, bu münaqişədə atəşkəs mümkün qədər tez əldə edilə bilər.

"Çin sülh danışıqlarını fəal şəkildə təbliğ edir, böhranın dinc yolla həllinə töhfə verən bütün səyləri dəstəkləyir", - deyən Si Cinpin əlavə edib ki, Çin və Macarıstanın əsas mövqeləri və səyləri üst-üstə düşür. Eyni zamanda rəsmi Pekin Macarıstanla və bütün müvafiq tərəflərlə təmasları saxlamağa hazırdır.

Qeyd edək ki, Çin Macarıstanın baş nazirinin "sülh missiyası" zamanı səfər etdiyi üçüncü ölkə oldu. Bu çərçivədə ilk ölkə Ukrayna olub. O, prezident Volodimir Zelenski ilə görüşüb və danışıqlar masası arxasına oturmazdan əvvəl atəşkəs təklif edib, lakin baş nazirin sözlərinə görə, bu ideya Ukrayna liderinin xoşuna gəlməyib. Orbanın izah etdiyi kimi, Zelenskinin keçmişdə atəşkəslə bağlı pis təcrübəsi var idi, bu, Uk-

raynaya fayda verməmişdi. Ukrayna prezidentinin ofisi isə qeyd edib ki, Kiyev sülh istəyir və buna nail olmaq üçün vasitə sülh sammitləri, xüsusən də iyunun ortalarında İsveçrədə keçirilən sammitdir. Rusiya isə sammitdə iştirak etmədi.

Daha sonra Orban Moskvaya səfər edərək Rusiya prezidenti Vladimir Putinlə görüşüb. O, danışıqların nəticəsi olaraq qeyd edib ki, Rusiya və Ukrayna hakimiyyətinin dünya ilə bağlı mövqeləri bir-birindən çox uzaqdır. Beləliklə, Putin iyunda Rusiyanın Ukrayna ilə danışıqlar üçün irəli sürdüyü şərtləri xatırladı: Ukrayna ordusunun Donetsk, Luqansk, Xerson və Zaporozhye vilayətlərindən çıxarılması və Ukraynanın hərbi bloklardan kənarda neytral ölkə kimi qalması, yəni Kiyevin NATO-ya daxil olmaqdan imtina etməsi.

Çin isə dəfələrlə münaqişənin diplomatik yolla həllinin tərəfdarı olub. 2023-cü ildə ölkə hakimiyyəti mümkün nizamlanma üçün 12 bəndlik plan təqdim edib və sülh prosesinə töhfə verməyə hazır olduğunu bildirdi. Rusiya Çinin mövqeyi ilə razıdır, Ukrayna isə bu planı qəbul edilməz, mümkün danışıqları isə tələ adlandırır.

Çin lideri Orbanla görüşdən sonra deyib ki, bütün böyük dövlətlər "mənfi

enerji deyil, müsbət enerji nümayiş etdirməli" Ukrayna münaqişəsində atəşkəs əldə oluna bilər. O, Çini döyüşlərə son qoymaq üçün əsas ölkə adlandırır. Beynəlxalq ictimaiyyət Moskva və Kiyev arasında birbaşa dialoqun və danışıqların bərpası üçün şərait yaratmalı və kömək göstərməlidir. Çin lideri qeyd edib ki, Pekin və Budapeştin münaqişə ilə bağlı səylərinin əsas istiqamətləri üst-üstə düşür.

Yeri gəlmişkən, "Bild" nəşrinə müsahibə verən Orban deyib ki, həm Moskva, həm də Kiyevdə o eyni cavabı alıb-müvəqqəti barışıq düşmənin maraqlarına cavab verəcək, çünki o, yenidən müharibəni davam etdirməyə hazırlaşacaq. Baş nazir qeyd edib ki, indi tərəflər əksinə fikirləşirlər - əvvəlcə sülh müqaviləsi bağlanmalı, silahlar sonra yerə qoyulmalıdır".

Macarıstanın baş nazirinin sözlərinə görə, Rusiya prezidenti Vladimir Putinin "nələrin baş verəcəyi və Rusiyanın necə qalib gələcəyi barədə aydın təsəvvürü var" və eyni şey Ukrayna prezidenti Volodimir Zelenski və ölkəsinə də aiddir. "Putin üçün hər şey sadədir: faktlara, enerji mənbələrinə, əhaliyə baxın. Putin itirə bilməz, bu çox məntiqlidir. Müharibədə istifadə olunan əsgərlərə, silahlara və texnologiyalara baxsanız, o zaman Rusiyanı məğlub etməyi təsəvvür etmək belə çətindir", - deyər o bildirdi.

Orban əmindir ki, yaxın aylarda vəziyyət daha da pisləşəcək, qarşıdurma güclənəcək və daha çox itki olacaq. Sitat: "Orada daha çox silah var və ruslar qərarlıdır. Hər iki tərəf bunun üçün böyük səy göstərir. Hətta ukraynalılar da çoxlu yüksək keyfiyyətli silah aldıkları üçün daha da nikbinləşdilər".

Bu arada Ukrayna və Avropa liderləri Orbanın

Zelenski: "Rusiya ilə Ukrayna arasında ABŞ, Çin və ya Aİ vasitəçilik edə bilər, Macarıstan yox"

Macarıstan Ukrayna ilə Rusiya arasında vasitəçilik rolunu oynaya bilməz.

APA-nın Ukrayna mətbuatına istinadən xəbərinə görə, bu barədə Ukrayna prezidenti Vladimir Zelenski bildirib.

Onun sözlərinə görə, bu missiyanı üzərinə yalnız ABŞ, Çin və Avropa İttifaqı götürə bilər.

Qeyd edək ki, Macarıstanın baş naziri Viktor Orban iyulun 2-də Ukraynada səfərdə olub. Daha sonra Rusiyaya səfər edib.

Rusiyada bu ilin əvvəlindən 1,6 mindən çox insan su hövzələrində həlak olub

Bu ilin əvvəlindən Rusiyada 1,6 mindən çox insan su hövzələrində həlak olub.

APA-nın Moskva müxbiri xəbər verir ki, bu barədə Rusiyanın Fövqəladə Hallar Nazirliyinin rəhbəri Aleksandr Kurenkov bildirib.

Onun sözlərinə görə, ölənlərin 200-dən çoxu uşaqlardır.

"Bu rəqəmlərdən mindən çox insanın, o cümlədən 180-dən çox uşağın ölümü yay aylarında baş verib. Faciələrin əsas pik həddi həftə sonları, qeyri-adi istilər zamanı əhalinin su hövzələrinə meyl etdiyi vaxtlara təsadüf edir. Təhlükəsizlik qaydalarına məhəl qoymamaq, qadağan olunan yerlərdə çimmək, uşaqları nəzarətsiz qoymaq çox vaxt faciə ilə nəticələnir", - deyər Rusiya FHN rəhbəri qeyd edib.

Rusiya səfərini tənqid ediblər. Avropa Şurasının rəhbəri Şarl Mişel, Budapeştin assosiasiya adından Moskva ilə əlaqə mandatı olmadığını vurğulayıb. Orban daha sonra Türk Dövlətləri Təşkilatının Azərbaycanda keçirilən sammitində iştirak edib və bu sammit də AB-nin qınağına səbəb olub.

Qeyd edək ki, Macarıstanın baş naziri Pekinə səfərindən sonra Vaşinqtona yola düşüb.

Rusiya prezidentinin sözcüsü Dmitri Peskov məlumat verib ki, Vladimir Putin Macarıstanın baş naziri Viktor Orban vasitəsilə NATO sammitinin iştirakçılarına heç nə çatdırmayıb. O, iyulun 8-dən 11-dək Va-

şinqtonda keçiriləcək NATO sammitində Putinin ABŞ prezidenti Co Baydenə və ya digər iştirakçılara hər hansı mesajı çatdırıb-ötürməməsi ilə bağlı suala "yox" cavabını verib.

"Orban həqiqətən də ilkin mənbələrə əsaslanaraq, müxtəlif tərəflərin mövqelərini müqayisə etmək üçün ciddi təşəbbüs göstərir", - sözcü Moskvanın bu səyləri yüksək qiymətləndirdiyini qeyd edib. Peskov vurğulayıb ki, Ukraynadakı münaqişənin həllində maraqlı olan tərəflər arasında "çox sayda ciddi fikir ayrılıqları var" və Macarıstanın baş naziri onların mahiyyətini anlamağa çalışır.

□ Nigar HƏSƏNLİ, "Yeni Müsavat"

Futbol üzrə Avropa çempionatı yekunlaşmaq üzrədir. 5-6 iyul tarixlərində baş tutan oyunlarla turnirin 1/4 final mərhələsi yekunlaşdı. Meydan sahibi Almaniya İspaniyaya məğlub olaraq, çempionatla vedalaşdı. Fransa Portuqaliya səddini keçdi.

İngiltərə İsveçrənin yolunu kəsdi. Hamımızı üzən son oyun isə, qardaş Türkiyə ilə Hollandiya yığmaları arasında keçirildi. "Ay-ulduzlular" əldə etdikləri böyük bir şansdan yararlanma bilmədilər, yarımfinal biletini hollandlara hədiyyə etdilər. Oyunun 70-ci dəqiqəsinə qədər minimal hesabla öndə olan türk millisi qapısında 6 dəqiqəyə 2 top görərək, bütün türk dünyasını kədərləndirdi. Bu oyunun həm də ən böyük önemi türkiyəli ulduz oyunçu Melih Demiralın bu qarşılaşmadan öncə Avstriya oyununda nümayiş etdirdiyi bozqurd işarəsinə görə 2 oyunluq cəzalandırılmasından yaranan situasiya idi. Bütün dünyanın diqqəti bu oyunda idi. Bu acı məğlubiyyətə əsas səbəbkar kimi, baş məşqçi Vinçenso Montella göstərilir və ona sərt tənqidlər var. Xüsusilə onun oyun boyu müdafiəyə diqqət ayırması, faktiki komandasını rəqib qarşısına hücumçusuz çıxarması daha çox tənqid olunur. Bu oyunun bozqurd qalmaqlı fonunda önəmini italyan məşqçinin tam anlamadığı vurğulanır.

Avropa Çempionatında mübarizəni 1/4 finalda dayandıran Türkiyə millisinin ümumi qazancı belli olub.

"Ay-ulduzlular" ümumilikdə 15.25 milyon avro gəlir əldə ediblər.

Bu gəlirin 9.25 milyonu AVRO-2024-də iştiraka görədir.

Qardaş ölkə təmsilçisinin tək cəzəyə görə mükafatı 2 milyon avro olub.

Türkiyə millisi 1/8 finala yüksəldiyinə görə 1.5 milyon, 1/4 -ə çıxdığına görə isə 2.5 milyon avro qazanıb.

Məlumat üçün bildirək ki, bu gün Avropa Çempionatının ilk finalçısı məlum olacaq. İspaniya-Fransa cütünün qalibi adını finala yazdıracaq. Sabah isə İngiltərə-Niderland oyunu baş tutacaq. Hər iki oyun Bakı vaxtı ilə saat 23:00-da start götürəcək.

Türkiyənin məğlubiyyəti kimin şansını artırdı? Qarşıdakı oyunlarda hansı nəticələr gözlənilir?

Bu suallarla futbol ekspertlərinə müraciət edirik.

Avro 2024-də bu gün

ilk finalçı müəyyənləşir

Türkiyənin məğlubiyyətinin acı sirri...

Şahin Diniyev: "Futbol

proqnozları sevmir. Ancaq burada maraqlı bir cəhət var. Birinci səbətdə olan üç ölkə millisi çempion olmağa ən layiq komandalar idi. Bunlar İspaniya, Almaniya və Fransa idi. Erkən finalı biz yaşadıq. Almaniya və İspaniya qarşılaşdı, ev sahibi almanlar turnirə vedaşdılar. İndi ikinci bir final olacaq, Fransa və İspaniya arasında. Çox maraqlıdır ki, bu çempionatda 3 final olacaq, yəni son final oyununu nəzərdə tuturam. Püşkün 3 nəhəngi bir səbətdə atması intriqanı bir az azaltmışdır. Əvvəldə qeyd etdiyim erkən final və olacaq yarımfinal oyunu finala layiq oyunlar sayılacaq. Futbolun həm də özəlliyi ondan ibarətdir ki, gözlənilməyən hallar olur. Düşünürəm ki, göstərdikləri oyunlara görə hər üç ölkə çempionluğu haqq edirdi. Bunlardan ikisinin şansları hələ qalmaqdadır. Düşünürəm ki, məlum səbətdən çıxan ölkələrdən biri çempion olacaq. Bu indiki Fransanı, yaxud İspaniyamı olacaq, görəcəyik. Bu səbətdə yer alan millilərə tab gətirəcək ölkələr yox idi".

Baş məşqçi Türkiyənin məğlubiyyətindən də danışdı: "Türkiyənin ikinci hissədə göstərdiyi oyun yarımfinala çıxmağı haqq edən komanda oyunu deyildi. Əgər bir komandada hücumçu yoxdursa, komandanın hücum potensialı azdır-

sa, bu halda tək müdafiə ilə finala getmək olmaz. Nəse fikirləşməlisən, hücum etməyin yollarını axtarmalısan. Bir sözlə, öz xoşbəxtliyini rəqib qapısında axtarmalısan. Türkiyə ancaq müdafiə olunmaqla o yerə gedib çıxıb bilməzdi. Burada indiki qalır İngiltərə-Hollandiya və İspaniya-Fransa qarşılaşması. Mənə elə gəlir ki, burada indiki cüzi üstünlük Fransa tərəfdədir. Amma fransızların da yetərincə təcürbələr var. Futbol üzrə dünya və Avropa çempionatlarının final mərhələlərində kifayət qədər çoxsaylı oyunlar keçirilib. Qalibiyyətləri kifayət qədər çoxdur. Komanda oyuna motivasiya oluna bilər. Taktiki gedişlərlə istənilən vaxt nəyisə dəyişə bilər. İngiltərə-Niderland oyununa gəldikdə, ingilislər pragmatik oyun oynayırlar. İngiltərənin şansları bir qədər çoxdur. Bu cütlüklərdən hansı finala çıxsa, sürpriz sayılmamalıdır. Şəxsən mən İspaniyanın çempion olmasını istərdim. Yaşlılarla gənclərin vəhdətindən qurulmuş bir komandadır. Göstərdiyi parlaq oyuna görə ispanların tərəfində olacam, azarkeşlik edəcəm".

Kənan Məstəliyev: "Çempion olmağa əsas namizədi müəyyənləşdirmək çətinidir. Çünki hər birinin problemi, çatışmazlığı var.

Xüsusilə Fransa və İngiltərənin oyunu heç bir ümid və zövq vermir. Həddindən artıq pragmatik oyun bu komandalara yaraşmır. Məşqçilərin nəticə qazanmaq üçün bu addımı atdıqlarını görürük, istəklərinə də nail olurlar. Amma bu metod bu dəfə də uğurlu olacaqmı, bilmək olmur. İngilislərin rəqibi nisbətən asandı, niderlandlılar Türkiyə ilə oyunda zəif nöqtələrini göstərdilər. Sautqeytin yetirmələri də ötən mərhələdə qələbəni yalnız oyunsonrası penaltilərlə qazana bilmişdilər. Hər iki tərəf yorğundu, turnir də xeyli vaxtdı davam edir, kimi gücü və əsəbləri çatdı, o da finala vəsiqə qazanacaq. Hər halda, bu cütdə İngiltərə favoritdi və bir addım öndədi.

Digər cütdə isə İspaniya var. Almaniya ilə matçda çox sayda vərəqə və zədə alıb heyətdə problemləri yaranmasaydı, əminliklə qələbəni onlara verərdim. İspanlar AÇ-də həm baxımlı, həm də effektiv futbol oynayan ən güclü komandadır. La Fuente gənclərlə təcrübələrin əla sintezini qurub, potensiallarında yaxşı istifadə edir. Fransa heyət olaraq çox güclü olsa da, tam formada olan ispanlar onları üstələyirdilər. Məsələ də ondadır ki, pirenaylıların belə demək olarsa, "bir qanadı sınıqtdı". Fransızlar bundan

istifadə etməyə çalışırlar. Proqnoz versək, məhz onları finala yaxın görmək olar".

Natiq Muxtarlı: "Avropa çempionatının yarımfinalında sürpriz komanda varmı? Zənnimcə, yoxdur. Sürpriz komanda Türkiyə ola bilərdi, amma müdafiədəki ənənəvi problem - uşaq səhvləri buna imkan vermədi.

Avropa çempionatı göstərdi ki, burada uğur qazanmaq üçün ilk növbədə yaxşı müdafiə olunmağı bacarmalısan. İngiltərə, Fransa məhz yaxşı müdafiənin sayəsində yarımfinaldadır.

Türkiyə Niderlandla oyunda 60 dəqiqə ideal müdafiə olundu. Amma daha sonra elə kobud səhvlərə yol verildi ki...

Türkiyə ən azı Sloveniya kimi müdafiə olunmağı bacarsaydı, indiki yarımfinalda idi və hətta finala adlamaq şansı da vardı.

Sloveniyanın hücum xətti effektiv deyil. Onlar Portuqaliya ilə oyunu penalti seriyalarına məhz yaxşı müdafiə olunmağın sayəsində daşıya bildilər.

Türkiyənin isə hücumu effektivdir. Yəni rahatlıqla qol vura bilirlər. Amma müdafiədə buraxılan kobud səhvlər bu iki xəttin balanslı işini heçə endirir.

Türkiyənin məğlubiyyəti Niderlandın şansını artırdı. İndi onlarda özünənam artıb. Qarşılarında isə hücumda dişsiz olan İngiltərə var.

Niderlandın finala çıxmaq şansı yüksəkdir. Amma çempionluq şansları çox azdır. Mənə görə çempionatın əsas favoriti yenə də İspaniya ilə qarşılaşmada ikinci mövqedə olacaq. Əsas məqsədləri qol buraxmaq olacaq bu komandanın. İspaniya Fransanın müdafiə səddini keçə bilsə, artıq finalda hər şey daha asan olacaq. Rəqibin kim olmasından asılı olmayaraq. İstər İngiltərə olsun, istərsə də

Niderland. Ona görə də İspaniya üçün ən vacib rəqib məhz Fransadır. Yəni İspaniya yarımfinal yox, final oyununa çıxacaq. Fransanın finala çıxması isə çempionluqla bağlı proqnozları dəyişdirəcək. Artıq İngiltərə və ya Niderlandın da şansı yaranacaq. Böyük ehtimalla, İngiltərə də, Niderland da, İspaniya-Fransa yarımfinalında ikincilərə azarkeşlik edəcəklər".

Mövzunu Globalinfo.az-a şərh edən idman jurnalisti Ceyhun Rzayev Türkiyə millisinin builki Avropa Çempionatındakı çıxışını normal nəticə hesab etdiyini bildirib. O, komandanın qrupda qalmadığını, 1/4 finala qədər irəlilədiyini, 1/2 finalın bir addımlığında dayandığını qeyd edib: "Baş məşqçi Vinçenso Montella çox tənqid olunur, xüsusən Türkiyədəki idman jurnalistləri, şərhçilər tərəfindən. Mən o baxımdan bu tənqidlərə qatılıram ki, komanda bu çempionatda nominal mərkəz hücumçusu olmadan oynadı. Heyətdə təcrübəli Cenk Tostun ola-ola, gah yarım müdafiəçi Barış Alper Yılmazı, gah da Arda Gülerə mərkəz hücumçusu mövqeyində sıradı. Məsələn, yalnız Fatih Terim deyil, istənilən türk məşqçi olsa idi, yəqin ki, ənənəvi sxemdə davam edəcəkdə, beləliklə də hər kəs öz mövqeyində oynayacaqdı. Montellanın isə futbola baxışı fərqlidir. Mərkəz hücumçusunu oynatmadı, yarım müdafiəçiləri onların yerinə gətirdi".

C.Rzayevin fikrincə, bu çempionatda Türkiyə millisi yaradıcılıq baxımından hücumda qol vəziyyətləri yaratmaqda sıxıntı yaşayıb: "Məsələn, Avstriya ilə oyunda hər iki qol standart vəziyyətdən vuruldu. Ondən başqa demək olar ki, qol vəziyyəti yox idi. Sadəcə, artırılan vaxtda Barış Alperin tək bətkəti var idi. Baxsaq görürük ki, komanda 90 dəqiqə ərzində oyundan epizod yara bilmədi. Sırf standart vəziyyətlərdən iki qol vurdu. Dünənki oyunda da Niderlanda qarşı həddən artıq ultra müdafiə taktikası seçmişdi. Aşkar görünür ki, bu komandanın əslində potensialı var. Lakin Montella yox, başqası, tutaq ki, Fatih Terim olsa idi, bəlkə komanda 1/2 finala çıxıb bilərdi. Amma çıxmaya da bilərdi. Çünki futbolda, ümumiyyətlə, hansısa bir uğurun konkret formulu yoxdur".

□ **Cavanşir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

ÜSAVAT

Son səhifə

N 117 (8490) 9 iyul 2024

Britaniyanın ən məşhur pişiyi tənhalıqla vidalaşır

Böyük Britaniyanın yeni baş naziri Kir Starmer pişiyi Co-Conu öz iqamətgahına gətirəcək.

Maraqlıdır, görəsən Dauning-stritin dördəyaqlı sakinini, ölkənin ən məşhur pişiyi olan Larri buna necə reaksiya verəcək?

17 yaşlı pişik Larri davakarlığı ilə seçilir. İki il əvvəl o, iqamətgahın ərazisindən iri tülkünə qovmuşdu.

Britaniyalılar baş nazirin iqamətgahında yeni sakinin peyda olması ilə bağlı iki mümkün ssenarini proqnozlaşdırırlar. Ya Co-Co Larrinin tənhalığına son qoyacaq, ya da Dauning-stridə pişik döyüşləri başlayacaq.

Piylənmənin yeni səbəbləri üzə çıxdı

Alimlər piylənmə, onunla bağlı metabolik və immun pozğunluqların inkişafında mühüm rol oynayan molekullar aşkarlayıblar.

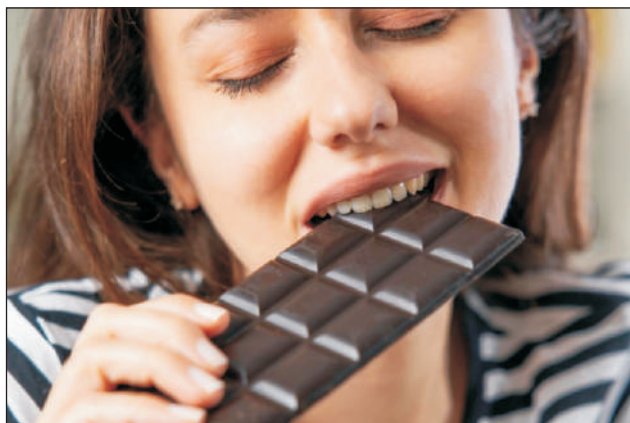
Onların sözlərinə görə, yağlı, yüksək kalorili qidalar maddələr mübadiləsinə poza bilər. Bu, müxtəlif orqan sistemlərinə təsir edən iltihabi artırır. Nəticədə 2-ci tip şəkərli diabet və piylənmə baş verir ki, onların tezliyi son illərdə kəskin şəkildə artıb.

Bioloqlar yeni işlərində piylənmənin altında yatan mexanizmləri araşdırıblar.

Alimlər müəyyən ediblər ki, TBC1D1 zülalının yanlış versiyası siçanlarda piylənməyə, qanda şəkər və yağ səviyyəsinin artmasına, qaraciyərin yağlanması və digər metabolik xəstəliklərə gətirib çıxarır.

Bildirilir ki, TTSOD molekulu mutant siçanlarda piylənmənin inkişafını dayandırır. O, piy toxumasında iltihabi azaldıb, qan şəkəri və yağ səviyyəsini aşağı salıb, heyvanların ağırlaşmasına kömək edib. Alimlərin kəşfi piylənməyə qarşı yeni dərmanların əsasını təşkil edə bilər.

Gün ərzində nə qədər şokolad yemək olar?

İnsan gün ərzində desert olaraq yalnız şokolad yeməyə qərar veribse, o zaman gündə 30-50 qram şokolad yeyə bilər.

Bunu "BestDoctor" şirkətlər qrupunun diyetoloqu, rusiyalı Yana Kartayeva bildirib.

"Təvsiyə olunan şokolad istehlakından danışsaq, bu

sualın dəqiq cavabı yoxdur. Hamısı insanın həyat tərzindən, çəkisindən və sağlamlıq vəziyyətindən asılıdır. Lakin ÜST tövsiyə edir ki, əlavə edilən şəkər pəhrizdəki kalorilərin 10%-ni təşkil etməlidir. Gündəlik kalori miqdarı 2500 kkal olan sağlam bir insan

üçün əlavə edilmiş şəkərin icazə verilən maksimum miqdarı gündə 250 kkaldir. Əgər insan gün ərzində desert olaraq yalnız şokolad yeməyə qərar verirsə, o zaman gündə 30-50 qram şokolad yeyə bilər", - deyərək bildirib.

Kartayevanın sözlərinə görə, müxtəlif növ şokoladın kalori miqdarı təxminən bərabərdir və 550 kkal təşkil edir. Buna görə də 30-50 qramlıq norma bütün növ şokoladlar üçün eyni olaraq qalır.

Ağcaqanada qarşı dərmanların insan orqanizminə ziyanı

Ağcaqanada qarşı dərmanlar hər zaman bizi yay aylarında istirahətimizə mane olan həşəratlardan xilas edirmi? Belə vasitələrin tərkibi və sağlamlığa təsirləri daima müzakirə mövzusu olub.

Belə ki, Binəqedi rayonunda ağcaqanada qarşı dərmanı yandıraraq evi tərk edən ev sahibi qayıtdıqda evini alovlar içərisində görüb. Maraqlıdır, insanlar daha çox hansı çeşid dərmanlardan istifadə edirlər və yaranacaq təhlükədən ehtiyat edirlərmi?

Toksikoloq Azər Maqsubov qeyd edib ki, həmin dərmanların istifadə edildiyi otağa iki-üç saat girmək olmaz.

Mütəxəssislər bildirirlər ki, açıq rəngli paltarlar üstünlük verilməlidir. Reyhan və mixəkənd istifadə etmək ağcaqanaddan qorunmağa kömək edə bilər.

Bunları bilirsinizmi?

- Dəvələrin üç qaşığı var.
- Bir ağcaqanadın sürəti saatda 8 kilometrdir.
- Bəzi böcəklər başının qopmasına rəğmən bir il yaşayır.
- Zürafə qulaqlarını dili ilə təmizləyir.
- İngiltərədəki bütün qu quşları kral ailəsinə mənsubdur.
- Pişiklər ultrason səsləri eşidə bilirlər.
- Qarısqalar yatmırlar.
- Xəstələnməyən tək heyvan köpək balığıdır.
- İlanlar kardır.
- Filler hoppanmayan tək məməlidir.
- Delfinlər gözləri açıq yatır.

Yaponiyada bəysiz "ərə getmək" dəbi

"Yaponiyada getdikcə daha çox qadın özünü saxlamaq iqtidarındadır, ərə getməyə zərurət yoxdur..."

"Solo-toylar möhtəşəmdir, xoşbəxt olmağın çox üsulu var, ən əsası, ilk növbədə özünü sevməkdir..."

Yaponiyada nikahların azalması fonunda solo-toyların sayı artıb. Yaponiyada yeni dəb meydana çıxıb. Belə ki, qızlar ənənəvi nikah mərasimindən imtina edərək bəysiz toy edib özü-özlərinə ərə gedir. Bu barədə Honkonqun "South China Morning Post" yazıb.

Bu arada isə özlərini kişilərlə ailə telləri ilə bağlayanların sayı kəskin azalıb. Bəziləri yeni paltar geyinmək istəyir, digərləri öz həyatlarının vacib mərhələsini qeyd etmək üçün solo-toylar edir. Belə tədbirlərdə qadınlar bəydən başqa hər şeyi planlaşdırır. Böyükklər üçün videoulduz Mana Sakura buna misal ola bilər.

2019-cu ilin mart ayında özünün solo-toyunda o, barmağına üzük taxaraq cəsarətlə bəyan edib: "Mən öz həyatıma hörmət edəcəyəm. Xəstə və sağlam olanda özümü həmişə sevecək və xoşbəxt edəcəyəm".

Xanaoka adlı başqa bir qadın öz solo-toyunu Tokio restoranların birində keçirərək 30 nəfər dostunu dəvət edib və ümumilikdə 250 min yen (2650 manat-red) sərf edib. "Özümün özümə nikahım o demək deyil ki, mən kişiye ərə getmək istəmirəm", - o deyib.

"Mən blogerin məqaləsində solo-toylar haqqında oxudum və əvvəlcə düşündüm ki, bu, mənlilik deyil. Lakin üç il bundan öncə məni xoşbəxt edən işlə məşğul olmağa başladım - gözəl geyimlər geyindim, dadlı yeməklərdən zövq aldım və çiçək ləçəkləri ilə vannalar qəbul etdim. Məhz o zaman mən düşündüm ki, özümə ərə gedəcəyəm", - Xanaoka əlavə edib.

Solo-toylar təkcə ərəsiz qadınlara aid deyil. Belə ki, 2018-ci ildə ərə olan 47 yaşlı Yuki belə bir mərasim təşkil edib. O izah edib ki, özünü yenidən gəlin hiss etmək və rəmzi olaraq keçmişi ilə vidalaşmaq yeni həyata başlamaq istəyir.

Ötən il Yaponiyada son 90 ildə nikahların sayı minimuma enib. Hökumətin məlumatına görə, ailə həyatı quranların sayı 500 min cütdən az olub.

Nikahların sayının azalması "tənha iqtisadi" segmentin artımına gətirib çıxarıb, solo-toy mərasimləri isə toy biznes industriyası üçün yeni imkanlar yaradıb. Buradakı xidmətlərə gəlinin öz dostları və ya ailəsini dəvət edə biləcəyi fotosessiyalar, habelə özü üçün bal ayı təşkil etmək imkanı daxildir.

"Yaponiyada hazırda getdikcə daha çox qadın özünü saxlamaq iqtidarındadır, ərə getməyə zərurət yoxdur. Ona görə də onlar ənənəvi olaraq həyat yoldaşı və ana rolunu özlərini məhdudlaşdırmaq istəmir", - bunu yapon toy şirkətinin nümayəndəsi deyir.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Baş redaktor:
Nazim SABİROĞLU

e-mail adres: venimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisensiya N: B 114
SAYI: 1.500

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Son dakika" MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.